Den uforbederlige bibliotekar
Niels Jensen

Skanning / foto af tekst.

https://uforbederlig.dk

Udarbejdet af Niels Jensen

50 Øre. 1890.

DEN NYE ALMANAK

tilegnet Kvinden

af

ANTON NIELSEN

N. C. Roms Forlagsforretning, Kjøbenhavn.

N. C. ROMS BOG OG-STENTRYKKERI

Denne Kupon
er gyldig for Ihændehaverne
af
N. C. Rom's Almanakker
for 1890.

Denne Kupon
er gyldig for Ihændehaverne
af
N. C. Rom's Almanakker
for 1890.

Denne Kupon
er gyldig for Ihændehaverne
af
N. C. Rom's Almanakker
for 1890.

Denne Kupon
er gyldig for Ihændehaverne
af
N. C. Rom's Almanakker
for 1890.

Ved Overenskomst med de paa nedenstaaende Kuponer nævnte Institutioner, ser jeg mig i Stand til at byde enhver Kjøber af mine Almanakker, de paa disse Kuponer nævnte betydelige Fordele i Aaret 1889—90, nemlig 50% Rabat af de ordinaire Priser.

N. C. Rom.

25 Øre.

Dansk Folkemuseum.

Ved Aflevering af denne Kupon, faar Almanakkens Kjøber Adgang for halv Pris 25 Øre.

Denne Kupon gjælder kun for en Voksen.

Gyldig 1889-90.

50 Øre.

Panoptikon.

Ved Aflevering af denne Kupon, faar Almanakkens Kjøber Adgang for halv Pris 50 Øre.

Denne Kupon gjælder kun for en Voksen.

Gyldig 1889-90.

50 Øre.

Panoramaet.

Ved Aflevering af denne Kupon, faar Almanakkens Kjøber Adgang for halv Pris 50 Øre.

Denne Kupon gjælder kun for en Voksen.

Gyldig 1889-90.

50 Øre.

Bogladepris 1 Kr.

Oversigtskort over Danmark.

Bogladepris 1 Kr.

med samtlige Post- og Jærnbanestationer, Højskoler etc.

Mod Aflevering af denne Kupon i N. C. Roms Forlagsforretning, Jærnbanegade 5, faas dette store farvetrykte Kort for halv Pris.

50 Øre.

Ved Kjøbet af nedennævnte smukke Farvetryksbilleder modtages, saalænge Forraad haves, følgende Kuponer som Betaling for Halvdelen, eller 2/3 af Bogladeprisen.

N. C. Roms Forlagsforretning.

Ved Kjøbet af

Farvetrykbilledet

Kronprinsesse Louise,

(Bogladepris **2 Kroner**)

modtages denne Seddel i **Bogladen** eller hos **Udgiveren,** som Vederlag for 1 Krone.

Ved Kjøbet af

Farvetrykbilledet

Uffe hin Spages Kamp,

(Bogladepris **1 Krone**)

modtages denne Seddel i **Bogladen** eller hos **Udgiveren,** som Vederlag for 65 Øre.

Ved Kjøbet af

Farvetrykbilledet

Tordenskjold i Marstrand,

efter Maleri af Prof. *Otto Bache,*

(Bogladepris **1 Krone**)

modtages denne Seddel i **Bogladen** eller hos **Udgiveren,** som Vederlag for 65 Øre.

Ved Kjøbet af

Farvetrykbilledet

Hans Tavsen prædiker for Folket,

efter Maleri af *Anker Lund,*

(Bogladepris **1 Krone**)

modtages denne Seddel i **Bogladen** eller hos **Udgiveren,** som Vederlag for 65 Øre.

25 Øre.

50 Øre.

50 Øre.

50 Øre.

Denne Kupon
er gyldig for Ihændehaverne
af
N. C. Rom's Almanakker
for 1890.

Denne Kupon
er gyldig for Ihændehaverne
af
N. C. Rom's Almanakker
for 1890.

Denne Kupon
er gyldig for Ihændehaverne
af
N. C. Rom's Almanakker
for 1890.

Denne Kupon
er gyldig for Ihændehaverne
af
N. C. Rom's Almanakker
for 1890.

Den nye

Almanak

for det Aar efter Christi Fødsel

1890,

beregnet til Kjøbenhavns Observatorium

af

C. F. Pechüle.

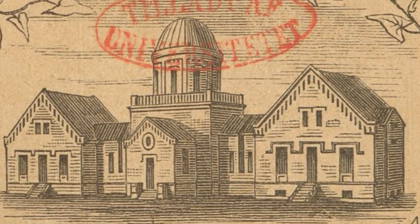

TILLADT AF UNIVERSITETET

Kjøbenhavn.

N. C. Roms Forlagsforretning.

N. C. Roms Bog- og Stentrykkeri. Kjøbenhavn.

Festkalender

til

Den nye Almanak

for

Resten af Aarhundredet.

Aar.	Paaskedag	Alm. Bededag.	Chr. Himmelfartsdag	Pinsedag.	1. Søndag eft. Trinitatis.	1. Søndag i Advent.
1890	6. April.	2. Maj.	15. Maj.	25. Maj.	8. Juni.	30. Novbr.
1891	29. Marts.	24. April.	7. Maj.	17. Maj.	31. Maj.	29. Novbr.
1892	17. April.	13. Maj.	26. Maj.	5. Juni.	19. Juni.	27. Novbr.
1893	2. April.	28. April.	11. Maj.	21. Maj.	4. Juni.	3. Decbr.
1894	25. Marts.	20. April.	3. Maj.	13. Maj.	27. Maj.	2. Decbr.
1895	14. April.	10. Maj.	23. Maj.	2. Juni.	16. Juni.	1. Decbr.
1896	5. April.	1. Maj.	14. Maj.	24. Maj.	7. Juni.	29. Novbr.
1897	18. April.	14. Maj.	27. Maj.	6. Juni.	20. Juni.	28. Novbr.
1898	10. April.	6. Maj.	19. Maj.	29. Maj.	12. Juni.	27. Novbr.
1899	2. April.	28. April	11. Maj.	21. Maj.	4. Juni.	3. Decbr.
1900	15. April.	11. Maj.	24. Maj.	3. Juni.	17. Juni.	2. Decbr.

I Kirkeaaret 1889—90, der ender med den 25de Søndag efter Trinitatis (23de November), vil der ordentligvis blive prædiket over den **anden** Række af Evangelietexter.

I Kirkeaaret 1890—91, der begynder med 1ste Søndag i Advent (30te November), vil der ordentligvis blive prædiket over den **første** Textrække.

Nærværende Aar regnes efter Christi Fødsel 1890.

Efter Verdens Skabelse	5857.
Siden Reformationen	373.
Siden den Oldenborgske Stammes Regerings Begyndelse i dette Rige	442.
Siden Kong Christian IX.s Fødsel	72.
Fra Kong Christian den Femtes danske Lov	207.
Fra Danmarks Grundlov	41.
Siden Stavnsbaandets Løsning	102.

Imellem Jul og Fastelavn er 7 Uger og 4 Dage.

Aaret 1890 er det 6603die i den julianske Periode.

Mosaiske Festdage 1890.

Purimfest	6	Marts.
* 1ste Paaskedag	5	April.
* 2den —	6	—
* 7de —	11	—
* Paaskens Ende	12	—
* Ugefest (Pintse)	25	Maj.
* Sammes 2den Festdag	26	—
Fastedag, Templets Ødelæggelse	27	Juli.
* Nytaarsfest (5651)	15	Septbr.
* Sammes 2den Dag	16	—
* Store Forsoningsfest	24	—
* Løvsalsfest	29	—
* Sammes 2den Festdag	30	—
* Sammes Slutningsfest	6	Oktbr.
* Thorah=Glædesfest	7	—
Templets Indvielsesfest (Jul), som fejres i 8 Dage	7	Decbr.

Enhver Festdag begynder den foregaaende Aften, og de med * betegnede fejres strængt.

Formørkelser.

I Aaret 1890 indtræffer følgende Formørkelser:

1) En Solformørkelse den 17de Juni. Den bliver ringformig for en smal Zone, der gaar gjennem det nordvestlige Afrika, Candia, Lille- og Mellem=Asien, partiel for Evropa og en stor Del af Asien og Afrika. I Kjøbenhavn begynder den Kl. 9 28′ Form. paa Solens højre Side. Kl. 10 35′ er den størst; da er Solens nederste Parti formørket indtil lidt over $1/3$ af Diameteren. Kl. 11 43′ ophører den. Ved Skagen begynder den 5′ senere og ophører 6′ tidligere. Ved Ribe begynder den 3′ tidligere og ophører 7′ tidligere. Paa Bornholm begynder den paa samme Tid som i Kjøbenhavn, men ophører 5′ senere end der. Paa Færøerne varer Formørkelsen 5 Kvarter er størst Kl. 9 Formidd. og udgjør da $1/7$ af Solens Diameter. Paa Island ses Formørkelsen kun fra Øens sydøstlige Halvdel, varer i det højeste 3 Kvarter og udgjør, naar den Kl. 8 Form. er størst, ikke over $1/25$ af Solens Diameter.

2) En partiel Maaneformørkelse den 26de Novbr., ved hvilken kun $6/1000$ af Maanens Diameter bliver formørket. Den ses kun i Asien og Australien.

3) En Solformørkelse den 12te December. Den bliver ringformig eller total i en smal Zone, der gaar gjennem det indiske og stille Ocean og ses overhovedet kun i sydlige Have og Australien.

Fortid, Nutid, Fremtid.

Af

Torvald Kohl.

„Snart løber Tiden hurtig, og snart den
synes sen,
og altid har dog Tiden de samme gamle
Ben,
men mon det ej os selv er, som jævnt ej
kunne gaa,
som snart paa Tøfler sjokke, og snart har
Skøjter paa?"

Tiden skrider bestandig regelmæssigt frem. Time paa Time, Aar paa Aar følge hinanden i en uoverskuelig Række. At udgrunde denne Rækkes Begyndelse og Ende, ligger over menneskelig Evne. Vi ere kun i Stand til at overskue en ringe Del af Tidens Strøm, og vi ville her fremlægge for den velvillige Læser en saadan ringe Del og give Anvisning til at benytte nedenstaaende sammentrængte Kalender, som omfatter det forrige, det nuværende og det følgende Aarhundrede.

Ved Hjælp af de to Tabeller er man i Stand til at finde Ugedagen for enhver opgiven Datum i det nævnte Tidsrum. Ønsker man f. Ex. at vide, paa hvilken Ugedag man er født, om man er saa lykkelig at være et Søndagsbarn, eller paa hvilken Dag et forestaaende Sølvbryllup, et Jubilæum e. lign. vil indtræffe, gaar man frem paa følgende Maade: I Tabel II opsøges det givne Aarstal, hvorfra man lader Øjet glide lodret ned til Tabellens nederste Afsnit og finder et Tal ud for den opgivne Maaned. I Tabel I gjenfindes dette Tal øverst tilvenstre, og lodret under samme vil man lige ud for Datum finde den søgte Ugedag.

Exempel: Paa hvilken Ugedag indtraf Jordskjælvet ved Limfjorden den 3die April 1841? — Lodret under 1841 træffes ud for April Tallet 4. I Tabel I findes under Tallet 4 og ud for Datum (den 3die) Bogstaverne Lord., der viser, at Jordskjælvet indtraf en Lørdag.

Den Kalender, man paa Grundlag af disse Tabeller maatte kunne udarbejde for et hvilketsomhelst Aar i den angivne Periode,

vilde dog lide af en væsentlig Mangel, eftersom de fleste Helligdage ere „bevægelige“ og altsaa ikke kunne anføres hvert Aar paa de samme Dage. „Faste“ Helligdage ere som bekjendt kun Nytaarsdag (1ste Januar), Juledag (25de December) og St. Stefansdag (26de December). De „bevægelige“ Helligdage rette sig imidlertid alle efter Paasken, saa at, naar Paaskesøndag er bestemt, bliver det en let Sag at udlede de øvrige, idet nemlig Fastelavns Søndag falder paa syvende Søndag før Paaske, Palmesøndag, Skjærtorsdag og Langfredag komme umiddelbart før Paaske; 2den Paaskedag er første Mandag, Store Bededag fjerde Fredag, Christi Himmelfartsdag sjette Torsdag, Pintsesøndag syvende Søndag, 2den Pintsedag syvende Mandag og Trinitatis ottende Søndag efter Paaske. Endvidere er Advent Søndag den 4de Søndag før Jul. Det kommer altsaa an paa i ethvert opgivet Aar at fastsætte Dagen for Paaskesøndag, som skal falde paa den første Søndag efter første Fuldmaane paa eller efter Foraarsjævndøgn. I større kalendariske Værker finder man Paaskerækker for lange Tidsrum. Den gunstige Læser vil imidlertid tilgive, at vi for en Gangs Skyld forlader Tabellernes slagne Landevej og leder ham ind paa Beregningernes Brakmark, hvor man ikke uden Møje maa arbejde sig frem Skridt for Skridt, men hvor man saa ogsaa til Gjengjæld høster den Tilfredshed, som altid følger paa et lykkeligt udført Arbejde. Ifølge den berømte Mathematiker Gauss findes Paaskesøndag i Aaret N paa følgende Maade. Naar

$$\text{Resten af } \frac{N}{19} = a, \quad \text{Resten af } \frac{N}{4} = b, \quad \text{Resten af } \frac{N}{7} = c,$$

$$\text{Resten af } \frac{19a + x}{30} = d, \quad \text{Resten af } \frac{2b + 4c + 6d + y}{7} = e,$$

saa er Paaskedag den $(22. + d + e)$ Marts
eller den $(d + e \div 9)$ April,

idet man for x og y vælger:

	1700—1799	1800—1899	1900—2099
x =	23	23	24
y =	3	4	5

NB. Udkommer den 26de April, tages 19de April, udkommer 25de April og $d = 28$, $a > 10$, tages 18de April.

Paaske-Perioden er fra 22de Marts — 25de April, begge Dage medregnede.

300-aarig Kalender.

Tabel I.

1	2	3	4	5	6	7	Datum.				
Mand.	Tirsd.	Onsd.	Torsd.	Fred.	Lørd.	Sønd.	1	8	15	22	29
Tirsd.	Onsd.	Torsd.	Fred.	Lørd.	Sønd.	Mand.	2	9	16	23	30
Onsd.	Torsd.	Fred.	Lørd.	Sønd.	Mand.	Tirsd.	3	10	17	24	31
Torsd.	Fred.	Lørd.	Sønd.	Mand.	Tirsd.	Onsd.	4	11	18	25	
Fred.	Lørd.	Sønd.	Mand.	Tirsd.	Onsd.	Torsd.	5	12	19	26	
Lørd.	Sønd.	Mand.	Tirsd.	Onsd.	Torsd.	Fred.	6	13	20	27	
Sønd.	Mand.	Tirsd.	Onsd.	Torsd.	Fred.	Lørd.	7	14	21	28	

Tabel II.

	Almindelige Aar.							Tiaar.	Skudaar.						
18de Aarhundrede.	5	6	1 7	9	10	2	3	1701—1710	8						4
	11	17	18	15		13 19	14	1711—1720		12	16	20			
	22	23	29	26	21 27	30	25	1721—1730					24	28	
	33 39	34	35	37	38		31	1731—1740	36	40					32
	50	45	46	43	49	41 47	42	1741—1750			44	48			
		51	57	54	55	58	53 59	1751—1760					52	56	60
	61 67	62	63	65	66	69	70	1761—1770	64	68					
	78	73 79	74	71	77	75		1771—1780			72	76	80		
	89	90	85	82	83	86	81 87	1781—1790						84	88
	95		91	93 99	94 1800	97	98	1791—1800	92	96					
	4	5	6	2	3	7	1	Januar	7	5	3	1	6	4	2
	7	1	2	5	6	3	4	Februar	3	1	6	4	2	7	5
	7	1	2	5	6	3	4	Marts	4	2	7	5	3	1	6
	3	4	5	1	2	6	7	April	7	5	3	1	6	4	2
	5	6	7	3	4	1	2	Mai	2	7	5	3	1	6	4
	1	2	3	6	7	4	5	Juni	5	3	1	6	4	2	7
	3	4	5	1	2	6	7	Juli	7	5	3	1	6	4	2
	6	7	1	4	5	2	3	Avgust	3	1	6	4	2	7	5
	2	3	4	7	1	5	6	September	6	4	2	7	5	3	1
	4	5	6	2	3	7	1	Oktober	1	6	4	2	7	5	3
	7	1	2	5	6	3	4	November	4	2	7	5	3	1	6
	2	3	4	7	1	5	6	December	6	4	2	7	5	3	1

Almindelige Aar.							Tiaar.	Skudaar.						
1 7	2	3	5	6	9	10	1801—1810	4	8					
18	13 19	14	11	17	15		1811—1820			12	16	20		
29	30	25	22	23	26	21 27	1821—1830						24	28
35		31	33 39	34	37	38	1831—1840	32	36	40				
46	41 47	42	50	45	43	49	1841—1850				44	48		
57	58	53 59		51	54	55	1851—1860	60					52	56
63	69	70	61 67	62	65	66	1861—1870		64	68				
74	75		78	73 79	71	77	1871—1880				72	76	80	
85	86	81 87	89	90	82	83	1881—1890	88						84
91	97	98	95		93 99	94 1900	1891—1900		92	96				
3	9	10	1 7	2	5	6	1901—1910		4	8				
14	15		18	13 19	11	17	1911—1920				12	16	20	
25	26	21 27	29	30	22	23	1921—1930	28						24
31	37	38	35		33 39	34	1931—1940		32	36	40			
42	43	49	46	41 47	50	45	1941—1950					44	48	
53 59	54	55	57	58		51	1951—1960	56	60					52
70	65	66	63	69	61 67	62	1961—1970			64	68			
	71	77	74	75	78	73 79	1971—1980					72	76	80
81 87	82	83	85	86	89	90	1981—1990	84	88					
98	93 99	94	91	97	95		1991—2000			92	96	2000		
4	5	6	2	3	7	1	Januar	7	5	3	1	6	4	2
7	1	2	5	6	3	4	Februar	3	1	6	4	2	7	5
7	1	2	5	6	3	4	Marts	4	2	7	5	3	1	6
3	4	5	1	2	6	7	April	7	5	3	1	6	4	2
5	6	7	3	4	1	2	Maj	2	7	5	3	1	6	4
1	2	3	6	7	4	5	Juni	5	3	1	6	4	2	7
3	4	5	1	2	6	7	Juli	7	5	3	1	6	4	2
6	7	1	4	5	2	3	Avgust	3	1	6	4	2	7	5
2	3	4	7	1	5	6	September	6	4	2	7	5	3	1
4	5	6	2	3	7	1	Oktober	1	6	4	2	7	5	3
7	1	2	5	6	3	4	November	4	2	7	5	3	1	6
2	3	4	7	1	5	6	December	6	4	2	7	5	3	1

19de Aarhundrede. (1801—1900)

20de Aarhundrede. (1901—2000)

Exempel: Forfatteren af disse Linier blev i Aaret 1880 anmodet om at beregne en gammel Dames Fødselsaar. Hendes Døbeseddel var bortkommen, og selv havde hun glemt sin Alder; men da hendes Paarørende mente, at hun maatte være c. 100 Aar gammel, besluttede man at erkyndige sig om hendes Fødselsaar for at kunne højtideligholde hendes 100-aarige Fødselsdag. Grundlaget for Beregningen var, at hun var født den 3die Marts og netop paa Fastelavns Mandag. Den nemmeste Maade at tage Sagen paa, vilde unegtelig være at gjennemblade en Række Almanakker fra Aarene omkring 1780; men vi vilde, som sagt, søge Resultatet ad Beregningens Vej. Ved Hjælp af ovenstaaende Tabeller finde vi først, at den 3die Marts var en Mandag i Aarene 1777 og 1783. I den gamle Dames Fødselsaar maatte Fastelavns Søndag altsaa være indtruffet den 2den Marts, Paaskedag 7 Uger eller 49 Dage senere, altsaa den 20de April. Paaskeberegningen for 1777 giver a = 10, b = 6, c = 1, d = 3, e = 5, følgelig Paaskesøndag den (22 + 3 + 5) Marts = 30te Marts, hvorimod 1783 giver a = 16, b = 5 c = 3, d = 27, e = 2, følgelig Paaskesøndag den (27 + 2 ÷ 9) April, altsaa netop den 20de April. Resultatet blev, at Damen var født Mandag den 3die Marts 1783, og hun manglede paa den Tid, da Undersøgelsen fandt Sted, endnu 3 Aar i at have gjennemlevet de 100 Aar.

Kristelig Almanak for 1890.

Denne yndede Almanak udgaar nu paa tiende Aar og bringer ligesom hidtil, foruden Aarets Kalender med Markedsfortegnelser m. v., Smaastykker af kristeligt Indhold for hver Dag i Maaneden med tilhørende Skriftsted og Salmevers, Husandagt til Højtiderne Jul, Nytaar, Skærtorsdag, Langfredag, Paaskedag, Store Bededag, Kristi Himmelfartsdag og Pinsedag, „For Altergangen", samt Fortællinger fra Kristenlivet og Missionen oplyste med Billeder m. v.

„Kristelig Almanak" anbefales alle som en **sund, fortrinlig Andagtsbog for Hjemmet** og faas gjennem enhver Boglade for 50 Øre.

De tidligere Aargange sælges til nedsat Pris à 25 Øre.

N. C. Roms Forlagsforretning,
Jærnbanegade 5, Kjøbenhavn V.

Noteringsblad for Aaret 1890.

Januar.

Februar.

Marts.

April.

Maj.

Juni.

Juli.

August.

September.

Oktober.

November.

December.

Hvad er Livet?

— — et glimrende Karneval,
en ellevild Leg, et fortryllende Spil,
en Raket, der sigter mod Himlens Hal,
men naar „Gnisten" desværre ej mer slaar til,
er slukt og forbi som „et Pust i Sivet" —
skulde d e t være Livet?

Eller er det et hvileløst Slid og Slæb,
en lang og møjsommelig Arbejdsdag,
en Fortvivlelsens Kamp med Klo og Næb,
et endeløst Iltogs hurtige Stræb
henad Banens blankslidte Skinnelag
under Hvinen og Stønnen fra Lokomotivet —
skulde d e t være Livet?

Eller er det en vuggende sød Melodi,
som bølger gjennem en rolig Drøm,
medens Timer og Dage drive forbi
paa den næsten umærkeligt glidende Strøm
til med et i en rallende Disharmoni
Mekanikken standser i Positivet —
skulde d e t være Livet?

K r i s t u s J e s u s alene er Vejen og Livet,
du kan tro, det er mer end et Pust gjennem Sivet,
han alene kan rede det filtrede Spind,
han alene kan trøste det ængstede Sind,
han alene kan stille den oprørte Sø,
han alene staar bi, naar en Gang du skal dø,
ham for alt maa du finde, hvad end der vil hindre,
du kan ikke leve paa noget mindre.

Ingvor Bondesen.

Ved Juletid.

Naar Klokkerne ringe Julen ind
da glæder sig højt hvert Menneskesind;
fattige, rige, gamle og smaa
de lytte frydelig alle derpaa.

Det kaldes maa en velsignet Tid
som bringer Glæden til alle hid.
Men Glædens Grund er der ret kun faa
af gamle og unge som kan forstaa.

Forvist vil en Gang en Julekvæld
højt lyse op over Hjærtets Væld.
Og naar den kommer, den Herrens Stund,
da hviler Glæden paa sikker Grund.

Til Bondekonerne

fra

Anton Nielsen.

Sidste Aar skrev jeg til eder i Almanakken og i Aar skriver jeg igjen; nu faaer I nok aldrig Fred for mig! Det kommer især af, at jeg har opsnuset, at I tog godt imod mit forrige Brev, ellers havde jeg vel nok taget Næsen til mig. Men nu er jeg bleven saa modig saa jeg skriver igjen, og bliver maaske endda mere nærgaaende end i Fjor. Nu vil jeg kun ønske at I tager lige saa godt imod dette Brev; det bliver da skrevet i en god Mening. Ja, det ved I nok. — I Fjor havde jeg kun Ærende til Gaardmandskonerne men i Aar maa jeg tage Huskonerne med.

Der er mange som kjender, eller har hørt om min Fader, „Gamle Nielsen,“ men der er kun faa der ved noget om min Moder; det er nu ogsaa mange Aar siden hun døde. Jeg vil begynde med at fortælle lidt om hende.

Hun var af de Koner som gjærne vil være med til al Slags Arbejde. Naar det gjordes behov var hun slet ikke bange for at malke, give Kvæg eller muge under dem; vi havde da ellers Pige. Men om Eftermiddagen naar Moder havde været med at vaske op, og al Ting var i Orden, da kom hun ind til os i Stuen med et meget fornøjet Ansigt. Hun fik da fat i Rokken og eftersaa den, mens hun sang:

„Skal jeg nu alle Tider Bondekone være,
skal jeg nu alle Tider snurre med min Ten,
saa tag mig hit min Rok og min Ten!
saa skal I se jeg kan bruge mine Ben!“

Moder sang rent forskrækkelig falsk. Men hendes Sang glædede mig mere end den bedste Koncert jeg har hørt siden. Derpaa gav hun sig til at spinde, og det kunde nok være hun kunde bruge sine Ben, mens hun da var kraftig og rask. Og hvor det var hyggeligt om Vinterafterne naar Moder spandt, Pigen sad ved Siden af og kartede, Fader læste i en Avis og vi smaa Drenge stod henne ved Rokken; saa var vi alle godt samlede. Vi Smaakarle kunde nu aldrig blive kjede af at se paa Rokkehjulet og Tenen; det var svært at holde vor Fingre fra den sidste. Rokkehjulet maatte vi ikke røre ved, derimod maatte vi nok tage paa Tenen, hvis vi turde, men vi blev da advarede, om at den slog haardt. Dersom Rokken standsede et Øjeblik, naar Moder rejste sig og gik ind i en anden Stue, da saa vi os alle forundrede om; det var ikke rigtigt igjen før vi hørte Rokkens Sang. Vi Børn var betroet det Tillidshverv at holde Moder med Rokkepinde. Dem skar vi saa ude i Haven af friske Kviste, derpaa tørrede vi dem paa Kakkelovnen og foreviste dem for Moder. Den af os, som kunde lave de bedste følte sig højlig hædret. En udtjent Rokkesnor var ellers den materielle Belønning.

Moder var flittig til at spinde. Ja, hun var nødt til det. Hun skulde jo, saa at sige, skaffe Garn til alt det Tøj, som blev brugt af Fader, hende selv og to Drenge. Mine Forældre havde nok Stadsklæder af Kjøbetøj, men alt andet Tøj, uldent og linned, som blev brugt i Huset, det var hjemmegjort og for det meste af Moders Spind. Ja en Gang imellem var der en Huskone der spandt noget for hende. Det var ogsaa en stor Fornøjelse naar Moder skulde til Væveren med Garn og vi saa fik Lov til at følge med, en anden Fornøjelse, naar Væveren bragte det færdige Tøj og altsaa kom til „Snevergilde,“ en tredje Fornøjelse, naar Moder skar Tøjet i Stykker og vi fik Klude til at lege med, men den sidste og største Fornøjelse var, naar Moder havde syet vort nye Tøj og vi skulde passe det eller vise os med det. Vorherre ved, det var tarveligt og sad kun daarligt, men vi forlangte det ikke bedre. Og stærkt var det i alt Fald.

Ja, der kom megen Nytte og Fornøjelse fra Moders Rok. Hvor er den nu henne, den klodsede, simple Bonderok? Den er vel nok kommen under Gryden forlænge siden. Hvis den var til at opdrive gav jeg gjærne mange Penge for det gamle, ormstukne Skrummel, skjønt jeg ikke ved hvor jeg skulde gjøre ad den.

Ja, hvor er de henne alle de andre Rokke? Er de gaaet den

samme Vej! Det bliver snart en hel Sjældenhed at se en Rok i Bondestue. De bliver vel besørgede op paa Loftet, ligesom alle andre gammeldags Ting som man ikke kan være bekjendt, og fra Loftet gaar de omsider ned under Middagsgryden.

Mon de dog ikke fortjente en bedre Skjæbne? Skal vi ikke prøve paa at faa dem i Moden igjen?

Der er vist ingen Kone som læser dette, uden at de ved ligesaa godt som jeg hvad Rokken er for et hyggeligt Stykke, vel skikket til at samle Familien, lige saa skikket som Kakkelovnen og

Lampen. Kan nogen af eder huske hvor godt det saa ud, naar man kom ind i en Bondestue en Aften om Vinteren. Lampen hængte under Loftet ved Siden af Kakkelovnen. Nærmest ved Lampen, ud imod Gulvet sad Konen og Pigen, eller den voxne Datter, hver med sin Rok. Ved den ene Side af Ovnen sad Karlen og kartede, ved den anden Side Manden med sin Merskummer. Enten læste han i en Bog eller han førte Samtalen. Naar de smaa Børn ikke var gaaet i Seng, sad de paa Skamler ved Moderens Fødder og legede.

Dette, at Spinderokken holder Husets Folk samlede i Fortrolighed og nyttig Selskabelighed, og at den opmuntre dem alle til at anvende Tiden til rolig, fornøjelig Flid, og at den derved afholder Ungdommen fra at strejfe om paa vilde Veje, det notere vi som Rokkens første Fortjeneste. Den er nok værd at huske.

Den anden Dyd bestaar deri at den skaffer stærkt Tøj, vel tjenligt til Arbejdsbrug og ret passende til en Bondekrop. Vistnok er Kjøbetøjet, som bruges til Klæder for det meste kjønnere og finere end Vadmel og Hvergarn. Men dersom en Klædedragt skal bruges til daglig eller til Arbejdsbrug saa vil den meget snarere blive jasket af end en Vadmelsdragt. Arbejdsfolk i Kjøbstæderne, de ser dog langt ringere ud i deres daglige Tøj end de som er ved Bondearbejdet. En Aarsag til denne Forskel er at det Kjøbetøj, som Kjøbstadsarbejderen har Raad til at anskaffe sig, er gjærne blandet med Bomuld, derfor falmer det snart og bliver rødblakket og graaagtigt.

Det kunde endda gaa med Kuløren, skønt man vil jo da gjærne se saa net ud som mulig, men det er værre at det Tøj man kjøber er saa skørt og daarligt til Slid. For Billigheds Skyld bliver det nemlig ikke lavet af ren Uld, men denne bliver forinden Spindingen tilsat den størst mulige Mængde Kradsuld. Dette er gamle udslidte uldne Pjalter af Klæde, som bliver udblødt og paa en Maskine kartet, eller kradset op (deraf Navnet) til et uldlignende snukket Stof. Af dette benyttes aarlig Millioner Pund til det billigste Klæde, der ved Kunst forarbejdes saa smukt, ved at Luven bliver kradset op, det bliver stærkt overskaaret og Gud ved hvad mere de gjør ved det, saa at ingen aner at det allerede en Gang — ja maaske tildels flere — har været gamle Pjalter. Ved Tilberedelsen af det, bliver det i den Grad stampet at Traadene næsten bliver banket i Stykker saa det mere kommer til at ligne Filt end Tøj. Man forstaar at det bliver skørt saa at det rives og sprænges meget let, og jo mere det skal syes og lappes jo daarligere kommer det da til at se ud. Paa hjemmegjort Vadmel eller Hvergarn, der bliver hver Traad spundet forsvarlig og det bliver ikke stampet eller overskaaret anderledes end at Traaden beholder sin naturlige Styrke, derfor er det sejt at slide paa og kan ikke let blive revet eller sprængt.

Hvad her er sagt om Mandfolketøj gjælder vel ogsaa om Kvindfolkenes, men det vil jeg nu være saa klog at tie med, for det forstaar I naturligvis meget bedre end jeg. Dog jeg kan vel nok

slaa fast, at til Arbejdsbrug er hjemmegjort Tøj baade smukkere og varigere, end det der kjøbes. At der kan være enkelte Undtagelser vil jeg gjærne indrømme, men som Hovedregel skal det nok staa fast.

Men jeg kom til at skrive et slemt Ord før, det kommer jeg vist til at forklare nærmere, om jeg vil vel fare.

Jeg kom til at skrive før, at hjemmespundet Tøj passede bedst til en Bondekrop. Ja, det var vel ikke helt uforvarende for jeg vil gjærne skrive og tale saa naturlig og forstaaelig som mulig, saa faar det gaa med Finheden som det bedst kan. Hvad mener jeg med en Bondekrop? Skal det være et Skjælds- eller Haansord. Ingen tør tro at jeg har Lyst til at forhaane Bonden, men selv om jeg havde haft den Lyst, saa kunde jeg dog vel ikke være saa dum at gjøre det her i Almanakken som jeg gjærne vil have læst og anbefalet. Nej, I maa endelig ikke blive vrede over mit jævne Sprog! Lad mig sige det en Gang for alle: jeg hverken kan eller vil gjøre det anderledes.

En Bondekrop er efter min Mening det sundeste og bedste Legeme der findes her i Landet. (Jeg tror nu ogsaa det er det kjønneste, men tys! det maa I ikke sige til nogen, for saa er jeg ikke dannet). Et Menneske med røde Kinder, klare Øjne, fyldige, stærke Lemmer, med et Legeme, der kan udholde strengt Arbejde, der kan taale baade Kulde og Hede, om et saadant Menneske siger jeg med Glæde: det har en Bondekrop.

Jeg ser ogsaa andre Slags Mennesker: med blege smalle Ansigter, med tilslørede, taagede Øjne med tynde, spinkle Lemmer, der kun taaler visse Grader Varme eller Kulde. Naar jeg ser saadanne Legemer, da kan det ganske vist ikke falde mig ind at foragte de Mennesker som har dem, men en saadan Krop kan jeg heller ikke blive glad ved at se, langt mindre ved at røre; den kunde jo let gaa i Stykker.

Disse to Slags Kroppe som her er nævnt, de kan ikke have en Slags Klæder; det kunde de ikke være tjent med. De fine Kroppe, de maa have tyndt, fint Tøj, der passer til de spæde Lemmer og det fine Ansigt, men de svære fyldige Legemer, de maa have Klæder som ligner dem selv, altsaa svært, fast Tøj med massive Folder; det ene skal jo dog passe efter det andet. Jeg saa en Gang en smuk, fyldig, rødmusset Bondepige med en hvid klar Musselinskjole paa. Jeg blev saa led ved at se hende, at jeg vendte mig om til en anden Side.

Naar jeg ser en svært bygget Bondekarl med Klæder af fint sort Tøj, da har jeg ondt ved at blive glad ved ham, eller fortrolig med ham, naar han er i den Dragt, for jeg synes der er noget galt og bagvendt ved ham. Hans Ansigt kommer i stramme Folder, hans Bevægelser bliver kejtede, stive og ængstelige; det er ligesom han ikke tør røre sig. Men naar jeg ser ham til daglig, eller i en mere passende Dragt, da er der en anderledes Frihed og Raskhed over ham, ligesom han var et andet og bedre Menneske. Og det kommer ligefrem af, at han har faaet Klæder, der passer til hans Personlighed. Det er da ligesom et Maleri, der er kommet i en Ramme der svarer til det, eller som en Ædelsten, der har faaet den rette Indfatning.

Og det er den gammeldags, hyggelige Spinderok der skaffer Bønderfolk de bedste og mest p ssende Klæder.

Men det Kjøbetøj har nu allerede faaet saa stor Indgang, især paa visse Egne, saa det næsten er haabløst at præke imod det. Hvem der nu en Gang vil have det, vil jeg give det Raad, at de vælger tykke og stærke Stoffer, og at de skyer det tynde og fine.

Hvis der er nogle som er enige med mig i det meste, hvad jeg har anført, da vil jeg raade dem til at arbejde for at Sagen kan blive sat i Gang, i det mindste for deres Vedkommende. Tag saa den gamle støvede Spinderok ned fra Loftet, eller kjøb en ny! Lad den saa snurre lystig i de lange Aftener, og bryd eder ikke om hvad en tosset Sladrekjælling eller en forfinet Gaardmandsfrue siger, men syng ved Rokken, enten min gamle Moders Vise, om I kan den, eller ogsaa:

„Hvad du evner kast af
i det nærmeste Krav!
Det skal bæres helt frem af en voxende Elv."

Jeg har undertiden, naar jeg har set noget smukt Tøj, spurgt om det var hjemmegjort. Konen i Huset har da, med en vis Stolthed, svaret „Ja". Men naar jeg saa er kommet med flere Spørgsmaal saa har jeg faaet at vide, at hun har hverken kartet til det, spundet til det eller ladet det væve, men bare klippet Ulden af sine Faar og saa sendt den til en Klædefabrik. Og saadan Tøj kaldte hun „hjemmegjort".

Men jeg har ogsaa hørt unge Karle eller Piger fortælle med

sand Glæde: „Det er hjemmegjort Tøj jeg gaar med; min Moder har spundet hver Traad!"

Og jeg er overbevist om at det er en stor Fornøjelse baade for Mænd og Kvinder, Sønner og Døtre at gaa med Tøj som er lavet der hjemme af deres egne. Det er Tøj som man baade har Tro til og Glæde af, for det er et Kjærligheds-Arbejde, som ikke nogen bliver narret med, saadan som man tit bliver med Kræmmerens Sager.

Mændene er ogsaa glade over det hjemmegjorte Tøj af en anden Grund, den nemlig, at det sparer paa den rede Skilling, som jo har saa mange Steder Ærende. Vistnok koster det ogsaa Penge at gjøre Tøj, men disse bliver fordret mere lempelig og i smaa Portioner; de mærkes ikke saa meget.

En enkelt Gang har jeg truffet unge Mennesker, der har baaret Tøj som er bleven fuldstændig forarbejdet i Hjemmet, altsaa ogsaa baade vævet og farvet. Der er endnu nogle afsides Kroge her i Landet, hvor Pigebørnene nødvendigvis skal lære at væve, ligesaa godt som de skal lære at strikke. Og i gamle Dage var en Væv et uundværligt Stykke Redskab i et hvert Hus. Men den Slags Husflid kommer vel næppe igjen, da en Væv er et svært og uhandeligt Stykke, der tager megen Plads.

Maaske der er nogle af mine Læserinder, der vil sige: „Ja, det var kanske godt nok med den Rok, men hvor skal vi faa Tid til at spinde?"

Hertil vil jeg først svare hvad en sjællandsk Bondemand sagde til mig; husk paa at det er ikke mine Ord. Vorherre bevare min Mund! Manden sagde: „Jeg kan snart ikke begribe hvad vore Kvindfolk skal bestille herefter. Vi sælger Mælken, saa de laver hverken Ost eller Smør, vi kjøber Brød og Øl, saa at de hverken bager eller brygger og vi kjøber alt vort Tøj, enten syet, eller ogsaa vi lader det sy ude. Naar en Kone kun passer at lave Maden, eller se efter hvordan Pigen laver den, saa har hun ikke andet at bestille end at gaa omkring med en Pudseklud for at holde de blanke Møbler i Orden."

Om ogsaa nu dette som Manden sagde er højlig overdrevet, navnlig for Fyns og Jyllands Vedkommende, hvor de fleste Bønder endnu brygger og bager, saa er det dog vist sandt, at saadan som en Bondehusholdning føres nuomstunder, maa der kunne blive nogen

Tid tilovers for nyttig kvindelig Husflid. Og den nyttigste jeg kjender af den Slags er at berede Garn til hjemmegjort Tøj, enten uldent eller linned. Om en Gaardkone ikke kunde faa Tid til, ved sit eget eller ved sine Tjenestefolks Arbejde at faa tilvirket saameget Garn som hun vilde bruge til hjemmegjort Tøj, da vil det altid være let for hende at faa en Huskone til at karte og spinde hvad hun ikke selv kunde overkomme.

Der er en anden Slags Husflid som er bleven i Mode — og hvad der kan naa at komme i Mode er ovenpaa — det er at hækle, filere og brodere. Jeg har truffet de Steder hos Bønder hvor de broderer hele Betræk til Stole og Sofaer, ja selv Overlæder til Trætøfler. Jeg har været i mange Bondestuer, hvor al Ting var saa overhæklet saa jeg ikke turde røre mig. Og naar jeg vovede mig til at sætte mig ned, da turde jeg næsten ikke rejse mig igjen, for jeg vidste, at der vilde idetmindste hænge et Hæklestykke ved min Ryg, og et andet længere nede. Den Husflid som frembringer dette tør vist ingen Mennesker kalde nyttig; jeg tillader mig at kalde den: maskeret Lediggang, eller Driveri, der skal se ud som Arbejde.

Min Moders Sang var saadan:

„Skal jeg nu alle Tider Bondekone være". Og det er I Koner jeg taler til, I som al Tid vil være Bondekoner, I som ikke er plagede med fine Fornemmelser, men er stolte og glade af eders Stand, hvilket I har Grund til, I som ogsaa gjærne vil opdrage eders Børn til den samme nyttige og hæderlige Stand. I kan ikke blive vrede over at jeg lægger et godt Ord ind for en gammel Ven, nemlig for Spinderokken, og hvad der hører den til. Der er mange Koner endnu, som lytter til Rokkens Vennerøst hver Vinteraftem, de vil lade den snurre dobbelt lystig naar de faar læst disse Linier; men de, som har ladet den forstumme vilde maaske tænke: „Ja, det er sandt, vimaa have fat paa vor gamle Ven igjen, han er baade nyttig og fornøjelig; vi kan i Grunden slet ikke undvære ham."

Den første Vaardag.

Ja, Baller og Knalder for store og smaa,
af dem var der nok i Vinteren graa.
Fra Gas og Kamin kom Lys og Varme,
Musik fra Frøkner med bare Arme

Men strax da den første Lærkesang
og Solen varmed' paa Grene hang
da glemte man Herligheden i Staden
og tumlede sig paa Promenaden.

Den ny Læredreng:

Drengen: „Jeg, som maa fø'st om Morningen op,
jeg, som maa allersidst holde Trop,
jeg synes inte det er saa rart,
at jeg skal nøj's med den mindste Part.“

Mesteren: „Kniber end Mutter paa Flæsket lidt,
skal du min S'æl nok nok faa dit Fidt,
og kommer med Næsvished du igjen,
saa skal du strax faa Kaffe, min Ven!“

Den første Sorg.

Skitse af

Anton Andersen.

Et lille Stykke uden for Grønholt By, tæt op til Kastrup Storskov, boede en Mand, der var almindelig kjendt under Navnet Lars Firkant. Det var en kraftig bygget, sværlemmet og firskaaren Person, der besad usædvanlige Kræfter. Livet havde just ikke taget paa ham med bløde Hænder, men Lars var heller ikke anset for at være af den blide Slags. Tvert imod. Der var ogsaa noget barsk og mut i hans Ydre, som uvilkaarlig frastødte en. I sine yngre Aar havde han over alt forstaaet at indgyde Respekt for sin brede Person. Haanden havde siddet noget løst paa Skaftet, og det hændte ikke saa sjældent, at han tog sig for at endevende en nærgaaende Modstander paa en temmelig halsbrækkende Maade, eller langede ham en, han kunde have godt af i længere Tid.

Lars Firkants Ansigt var heller ikke videre tiltalende med de svære og grove Træk. Næsen indtog en alt for fremtrædende Plads, og ud over hele Ansigtet drog sig et Næt af utallige større og mindre brungule Fregner, ikke ulig et myldrende Øhav paa Kortet. Et Par vældige buskede Bryn over de graa Øjne og et stridt rødt Haar fuldendte Lars Firkants Udseende.

Han ejede et lille jordløst Hus med en Smule Have til, ellers intet. Med de store plumpe Hænder og Fødder syntes han udelukkende skabt til Slid og Trællekaar. Grønholts-Folkene betragtede ham da ogsaa blot som et stort, solidt Arbejdsdyr!

Hvordan det egentlig er gaaet til, „derom melder Historien intet,“ men nok er det, at en skjønne Dag holdt en pæn lille Kone sit Indtog i Lars Firkants beskedne Hus. Hun var en ret kjøn og mild lille en, med et Par fromme, kloge, blaa Øjne og et allerkjæreste sorteblankt Haar. Ved Siden af sin store kraftige Mand

lignede hun næsten et Barn, og der var i Virkeligheden ogsaa noget barnligt og fornøjeligt over hendes propre lille Person. — Hun polerede Vinduer, pudsede og skurede, fixede op alle Vegne baade ude og inde, saa enhver maatte sande, at hele Huset var som „blæst,“ og selv skinnede hun som en Sol fra Morgen til Aften. Hun var deri væsentlig forskjellig fra Grønholts-Folkene, at hun troede paa, at der bag Lars Firkants uheldige Ydre fandtes et langt mere tiltalende Indre, at bag hans brede, hvælvede Bryst slog et varmtfølende Hjærte sine taktfaste Slag.

Aarene gik. Lars trællede trolig fra Dag til Dag. Der stilledes stedse større og større Krav til ham, efterhaanden som Familien tiltog, og der kom jævnlig en, stundom to smaa Verdensborgere ad Gangen til Lars' Hjem. Men efter som Tallet voxede, øgedes Glæden og Tilfredsheden i samme Grad. Han var bestandig den aldrig trættende Forsørger, hun den propre, altid glade lille Husmoder.

Trods de svære Kræfter kunde Lars dog ofte, især naar han om Forsommeren vendte hjem fra det strænge Tørveskær, føle sig træt og udmattet. Det forekom ham da stundom at være trangt nok saaledes at trælle Dag ud og Dag ind, uden nogen Sinde at komme videre end til det sædvanlige: fra Haand og i Mund. Men naar han om Aftenen modtoges af en fire—fem glade Smaafolk, der hagede sig fast i Arme og Ben paa ham, medens Karen, hans milde lille Kone, med den mindste paa Armen stod i Døren og lo højt over Børnenes Pudsigheder, da var al Træthed borte og alle triste Tanker glemte.

Naar saa en forsvarlig Nadver var indtaget, stoppede Lars sin Pibe, satte sig ude paa Grøftekanten lige for Huset og legede og tumlede med Børnene af Hjærtens Lyst. Kom Karen da og tog Plads hos ham, naar de mindste var bragt til Ro, da kunde der stundom paakomme Lars Firkant en rasende Lyst til at trykke den hele, vide Verden tæt ind til sin tærnede Hvergarnsvest.

Det ældste af Børnene, Ida, en sød lille Pige paa ni Aar, var især Lars' Øjesten, og hende kunde han intet nægte. Aldrig blev han træt af at lege og spøge med hende, og skulde han ønske sig Rigdom, da skulde det være for at kunne berede hende en bedre og lettere Fremtid end den, som ventede hende. Ja, for lille Idas Skyld kunde Sindet somme Tider blive formørket og tungt. Men faldt han saa hen i Grublerier, da forstod baade Karen og hans lille Pige altid at sprede de mørke Skyer, at „jage Hønsene af

Haven," som de kaldte det, og han blev glad igjen; thi de slap ham ikke, før alt det gode og milde kom op i ham og lagde ligesom et fint Skjønhedsskjær over de grove Træk. Saa kunde han springe op, tage Karen paa den ene Arm og Ida paa den anden og valse rundt med dem begge under hele Børneflokkens Jubel og Latter.

*   *   *

Det var en kold Aprilaften. Hele Dagen havde det sneet, og et tæt Lag af den hvide, skinnende Sne bredte sig over Jorden, hang som løjerlige lange Tjavser fra de knoppende Træer og laa som store bløde Puder paa de næsten grønne Stikkelsbærbuske. Det var Lars Firkants Fødselsdag, men der var ikke bleven talt derom mellem ham og Konen. Hun var derfor vis paa, at Manden mente, hun ganske havde glemt Dagen i Aar. Men nej! Hun vilde netop denne Gang rigtig overraske ham. Huset var pudset og pyntet, da Lars kom hjem om Aftenen, Stuen lun og indbydende, hans Livretter paa Bordet.

Foraaret var usædvanlig koldt, og Lars havde længe ønsket sig et Par solide Træskostøvler, forinden Tørveskæret skulde begynde; men der vilde aldrig blive Raad til det, og nu havde der ikke i lang Tid været Tale derom. Karen havde imidlertid ikke glemt Sagen, hun havde ikke en Gang om Natten haft Ro for de Støvletræsko. Lars maatte have dem, han kunde jo blive forkølet og syg for hende. Saa havde hun, uden at han vidste det mindste derom, faaet noget Spind fra Præstekonen, og med utrolig Flid havde hun nu i lang Tid kartet og spundet, skjønt hun sjælden havde anden Lejlighed, end naar den lille Trine sov. Der var dog blevet saa mange Skillinger ud deraf, at hun kunde forære Lars et Par i alle Maader ulastelige Træskostøvler og oven i Kjøbet en ny stukken Brystdug, som Ida skulde give ham.

Da han havde indtaget sin Plads for Enden af det pæne veldækkede Bord, og Karen og hans lille Yndling kom frem med deres Lykønskninger og Gaver, da paakom der, for første Gang siden Barneaarene, den stærke Mand en Slags indre Hulken. Der rørtes ved et Par dybe, inderlige Strænge, som ikke havde klinget i mange Tider. Han blev saa forunderlig stakaandet, og medens han pirrede en forrædersk Taare bort fra Øjet, kom det endelig frem i smaa korte Stød:

Nej, . . . de' . . . de' her er virkelig for møj' Mo'r, . . . de' er for møj'."

Der kom Smil igjennem Taaren, og det blev, som Karen havde tænkt sig, en rigtig glad og lykkelig Aften; og det er troligt nok, at der var et altskuende Øje, som med Velbehag saa ned til den lille, nøjsomme Familie, der ejede den eneste Lykke, som Livet her kan give: Kjærlighed og Tilfredshed.

* * *

Lars arbejdede det Foraar hos Sognefogden i Bøgebjærg og han kom da til at fortælle for Børnene om de mange smaa Grise, som Sognefogden havde for Tiden. Karen havde længe omgaaedes med den dristige Tanke at faa en lille Gris, men aldrig vovet at tale derom for Alvor. Nu begyndte hun:

„Aa, tænk Lars, om vi havde en lille Gris, vi kunde slagte, det vilde hjælpe godt paa Spisekammeret, du."

„Aa, ja Far!" stemmede Ida i med, „lad os dog faa en lille Gris, hvor det vilde blive morsomt!"

Dette var Signalet til et almindeligt Bombardement, thi snart havde han hele Flokken om sig, og baade Mund og Øjne bade for Grisen. Det var svært at staa imod.

„Hys, hys!" begyndte han.

Det var næsten som ved et Rigsdagsvalg; men endelig fik han Ørenlyd.

„Det er godt nok med den' her' Gris, lille Børn, men han kan da ikke leve af Luften, og hvad skal vi gi' den?"

„Han maa faa min Grød om Aftenen," raabte lille Rasmus, „bare vi kun maa faa en bitte Gris."

„Saadan en lille Vrimp faa vi nok Føden til," mente Karen, Børnene maa hjælpe til at plukke Grønt til ham."

„Ja, ja!" lød det i fuldt Kor.

„Det værste bliver nok Mælken," sagde Lars, „men det var jo ellers rart med saadan en Stump Gris, saa jeg faar vel gaa ned til Sognefogden i Morgen tidlig og se, om vi kan komme til Enighed om en."

Derved blev det da, og Familien kom til Ro.

Næste Dag var det Søndag. Lars var oppe før Solen; han maatte jo have lavet en Sti i Stand og fik da omsider indrettet til Grisen i en Krog af Brændehuset. Da han havde faaet

Davren, iførte han sig Søndagsklæderne, fik Sækken under Armen og vandrede til Bøgebjærg. Han kom heldig overens med Sognefogden, der ellers havde Ord for at have et godt Øje til Mønterne. Han skulde give ti Kroner for Grisen og „arbejde" den af.

Det var med en egen Selvsikkerhed, at Lars den Morgen traskede op over Grønholt Kirkebakke, forbi Præstegaarden og Skolen. Han følte sig som en Mand, der var Ejer af en Gris, og det var slet ikke saa lidt for ham.

Hele Familien havde med spændt Forventning imødeset hans Tilbagekomst; men da han nu indfandt sig med Grisen, vilde Glæden og Lystigheden slet ingen Ende tage. Den lille Fyr var i Begyndelsen lidt medtaget af Transporten og saa dygtig rød og ophedet ud, da den kom op af Sækken; at det i Grunden var en barbarisk og meget uhensigtsmæssig Maade at befordre en Gris paa, faldt ikke Lars ind. Den kom imidlertid snart i det lystige Hjørne og sprang muntert omkring i Stien. Flere af Børnene havde aldrig før set en lille Gris; nu klappede de i Hænderne og jublede over den. De vilde absolut klappe den, kysse den og sidde med den paa Skjødet. De veg ikke fra Grisen den hele Dag, for dem var den jo paa ingen Maader et Nyttedyr, den var en Kammerat, en Ven. Og da de om Aftenen skulde forlade den, vilde den lille Rasmus endelig have den med i Seng, og det holdt haardt at gjøre ham begribeligt, at Grisen virkelig var en temmelig uheldig Sovekammerat.

I den nærmest følgende Tid havde Børnene nu en Morskab som aldrig før. Grisen var deres største Fryd, og de havde næppe Sans for anden Leg mere. Efterhaanden voxede og trivedes den godt; den var bleven kaldet „Basse," og utrolig meget havde de smaa hver Aften at fortælle om Basses Hale, om dens komiske Bevægelser, dens poliske Øjne og dens tykke, lille Mave. Den var ikke nogen Kostforagter, men tog til Takke med alt muligt Affald, med tyndt Mælkevand og Grønt fra Haven og Skoven. Ida var utrættelig i at plukke Nælder til Basse. Før havde hun aldrig turdet røre den mindste Nælde, og nu kunde hun komme hjem med Hænderne fulde af store Vabler, foraarsagede af de slemme Brændehaar. Men hun beklagede sig ikke; Basse maatte der sørges for.

* * *

En varm Juni-Eftermiddag kom Ida hjem fra Skoven med en Sækfuld Nælder til Basse. Moderen stak dem i Stykker og gav Grisen en forsvarlig Spandfuld tillige med en Blanding af Vand og Valle. Børnene blev endnu i nogen Tid staaende og saa med hvilken Appetit Basse fortærede sin Kost. Da den havde tømt sit Trug, gik den til Hvile, strækkende alle fire Ben fra sig med synligt Tegn paa en velsignet Tilfredshed med den hele Tilværelse. — Børnene gik ind for at faa deres Mellemmader, og for et Øjeblik glemte man Grisen.

Men der var ikke gaaet nogen halv Time, før den lod sin skarpe, gjennemtrængende Røst høre, og det stedse mere og mere højlydt. Karen kunde ikke forstaa, hvad der gik ad Basse, som han skingrede op uden al Grund. Den gjennemtrængende Skrigen blev imidlertid snart til sande Hyl, og i et Nu styrtede baade Moder og Børn ud for at se til Grisen, thi at der maatte være noget galt paa Færde, kunde der ingen Tvivl være om.

Men ak dog, hvor Basse saa ud!

Der stod den midt paa Gulvet i Stien og teede sig rent forskrækkeligt, drejede rundt til alle Sider, og det stadig under den mest hjærteskærende Hvinen. Dens trinde lille Krop var svulmet op til en aldeles uforholdsmæssig Tykkelse, og Siderne var saa spændte, at de bogstavelig hvert Øjeblik truede med at revne. Til sidst blev Basses hele Krop aldeles ildrød, og Trynen antog en skjæbnesvanger, blaalig Farvetone.

„Han dør, han dør!" raabte Karen fortvivlet, „hvad skal jeg dog gjøre?"

Hun fik i en Fart Basse ud i Gaarden og heldte koldt Vand over den for at svale dens brændende Krop, men alt forgjæves.

„Basse dør," sukkede Konen, „aa, Herre Gud, at det skulde gaa os saadan!"

Børnene græd og klagede i et væk. Det var forgjæves, at Moderen tyssede paa dem og søgte at berolige dem. Hun græd jo selv med, og hun kunde godt forstaa deres Sorg. De havde jo virkelig elsket dette Dyr med en ligefrem rørende Kjærlighed; de havde aldrig ejet noget andet Dyr end denne Gris, med Undtagelse af et Par Høns, og nu havde de i Maaneder glædet sig over den og trolig sørget for den af al deres Evne.

Karen satte sig ned paa Dørtærskelen og græd; hvor mange glade Haab for Vinteren var ikke forsvundne med Grisen! Rasmus og Ole kaldte paa den med alle de Kjælenavne, de kunde finde

paa. De strøg den hen ad Siderne og snakkede for den som for en kjær lille Broder. Der var noget paa en Gang komisk og dog rørende i denne uforstilte Barnesorg.

Det var første Gang, at Lars Firkant ikke var bleven modtagen med Smil og glad Barnelatter, da han om Aftenen vendte hjem fra Arbejdet. Al Ting var saa forunderlig stille, da han traadte ind i den lille Stue; ingen Ild paa Arnen, ingen Forberedelser til Nadveren. En uhyggelig Anelse greb Lars, og han skottede uvilkaarlig til Sengen. Var Karen bleven syg, eller hvad betød dog dette?

Han aabnede Bagdøren og saa ud i Gaarden. Der laa Børnene med røde forgrædte Øjne paa Stenbroen. Karen sad paa Trappestenen uden for Bryggersdøren; men da hun blev Manden vaer, gik Modet rent fra hende, og hun brød ud i en stærk Hulken.

„Men hvad er der da ved det?“ udbrød Lars og gik hen til Konen, „er du rent skidt, Karen?“

„Aa, Grisen, Grisen!“ fik Ida endelig frem.

Og nu først saa Lars den døde Gris, der laa i Gaarden med Benene strakt vidt ud fra sig, tyk og oppustet.

„Den har faaet Kolik,“ sagde han.

„Ja, det har den vel,“ svarede Konen, „den skulde vi saa ingen Glæde have af.“

„Det kan jo nu ikke blive anderledes,“ sagde Lars og søgte at mande sig op, „det kan da ikke nytte at græde Øjnene ud over en Gris.“

„Nej saamænd,“ svarede Konen, „men fattigt Barn har kun lidt at miste, vel var det kun en Gris, men det gjør mig alligevel saa ondt for Børnene. Og jeg havde jo ogsaa selv glædet mig meget til det gode Sul, den skulde ha' givet os. For en fattig Familie som os er det dog næsten som en hel Ulykke.“

Lars havde aldrig før set sin Kone bedrøvet end sige grædende, og det Syn holdt han ikke ud. Han tog Karen tæt ind til sig og sagde:

„Det er den første Sorg, vi har haft, siden vi kom sammen, Karen, den kunde ha' været større, og baade du og Børnene skal ogsaa faa en Gris igjen, og saa faar vi nok bedre Held med den. Har vi stridt saa længe med denne her, saa kan vi vel ogsaa komme ud af at føde en anden op.“

Børnene stimlede sammen om Forældrene, og da de hørte

Faderens Løfte om at skaffe en anden Gris, begyndte de at tørre Øjnene.

„I har været rare Børn, og I skal faa en Gris igjen,“ sagde Lars, „og saa maa du se at blive glad igjen, lille Karen.“

Der gik over Lars' Træk noget af dette glade milde Smil, som kun Karen kjendte. Det forekom hende, at denne store klodsede Skikkelse, som alle fandt saa grim, i Grunden var ganske kjøn, og derom var hun overbevist, at han var den bedste af alle.

Snart efter blussede Ilden atter op paa Arnen, Lars forsøgte at lege med Børnene, og se, der kom Smil over de smaa forgrædte Ansigter og Glæde i de af Taarer slørede Øjne.

*   *   *

Jeg gjorde forleden Dag et Kig ind til Lars Firkant; baade Karen og Børnene var aldeles ude af dem selv af Glæde over en ny Basse, og i mit stille Sind ønskede jeg oprigtig, at den lille fattige Familie aldrig maatte faa nogen større eller dybere Sorg end den, der blev dens første.

Den narrede Mis.

Missen hører en Mus at vrøvle
i den store, gamle Støvle
Vupti! hastig som en Vind
Missen farer i Støvlen ind.
Ak, men Saalen har et Hul!
Missens Glæde blev = 0.

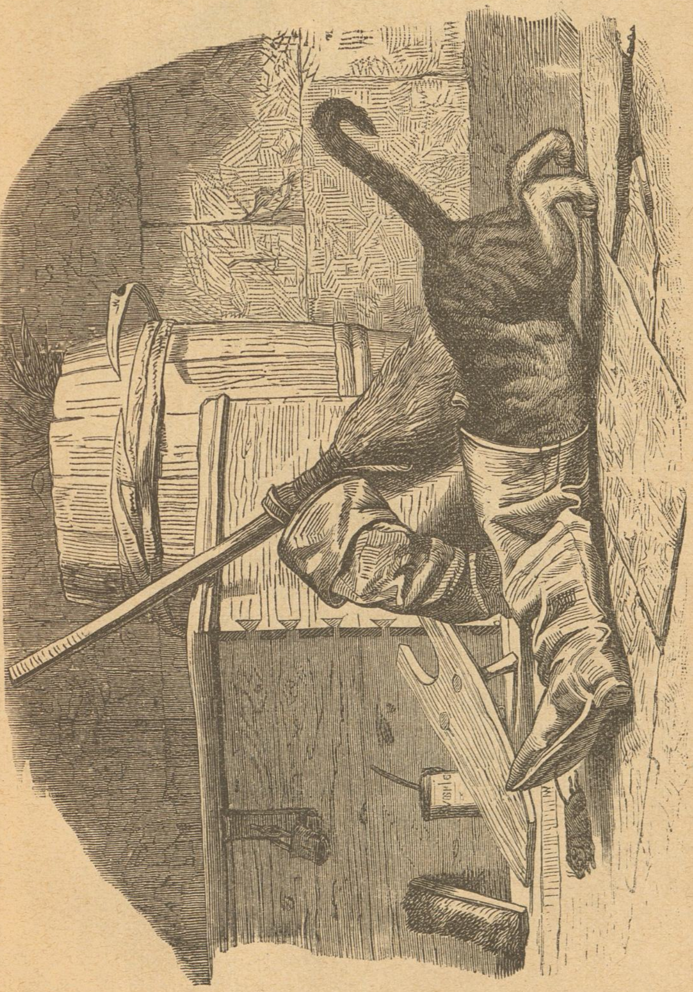

Tegneløjer I.

En Kunstmaler.

Her ser du en reglementeret Person
af „en og fyrrende Bataillon.“
Hans Vaaben er lagt til Side,
hans Følelser ere saa blide.
Nu vil han vie Kunsten sit Liv
det er en ædlere Tidsfordriv —
end at male med Kosten paa Gaden!
— Men hvem staar dog bag ved Raden?
Ej stop, nu ser jej min Gode
han vier blot Kunsten sit Ho'de:
Kosten har ikke Kunsten beskæmmet,
thi Fjæset tilhør jo Ladegaarslemmen!

Tegneløjer II.

Saadan kan det se ud.

„De Kunstnere er nogle kaade Kale
til af deres Næste saadan at male;
de skulde i Grunden ikke ha Lov
at gjøre med andre saadan et Sjov.
Et Menneskehoved paa Svinekrop,
et Svinehoved paa Menneskekrop!"

„Min fine Ven! se blot nøjere til
saa har du vist før set samme Spil.

Gode Raad for Hus og Hjem.

At rense Spejle.

Man bruger Trykpapir, hvorpaa der hverken er trykt eller skrevet, dypper det i rent koldt Vand, trykker det af som en Svamp og gnider dermed Spejlglasset. Naar Spejlglasset er vasket rent, gnider man det bagefter med et Stykke tørt Trykpapir, indtil det er klart og rent.

At gjøre Pap vandtæt.

Til at gjøre Pap vandtæt bruges følgende Opløsning: 6 ℔ læsket Kalk blandes med 2 Potter frisk Dyreblod og dertil sættes noget Allun. Med en Pensel eller Børste overstryges Pappen, og naar Væsken er tør, gjentages Overstrygningen. Derved bliver Pappen uigjennemtrængelig for Vand.

Middel mod Hoste. I Begyndelsen af dette Aar havde jeg som Følge af en Mavesygdom en meget slem Hoste, der rigtignok kun besværede mig lidt om Dagen, men til Gjengjæld i saa høj Grad om Natten, at jeg med stigende Angest imødesaa Aftenens Komme. Det hjalp ligemeget, enten jeg laa højt eller lavt med Hovedet; Hosten tog til, efterhaanden som Sengen blev varm. To Læger anstrængte sig forgjæves for at bekæmpe Hosten. Alt var til ingen Nytte. Endelig efter 8 Dages og 8 kvalfulde Nætters Forløb fandt jeg paa at indpakke Fødderne i vaade Omslag, og det næsten utrolige skete: Hosten udeblev ikke alene denne Nat, men ogsaa den paafølgende Dag og Nat. Jeg var rask.

Middel mod Vorter.

Vorter især paa Hænder volder Ungdommen megen Bedrøvelse, og hvo vil ikke gjærne være fri for slige Udvæxter, naar Kuren ikke er bekostelig eller pinlig? Man har et meget simpelt Middel, som bestaar i, at man tager et Stykke Flonel, bestryger det med grøn Sæbe og binder det fast om den Finger eller Haand, hvor Vorterne findes. Denne Forbindiug skal fornyes, naar Sæben tørres bort, og maa ligge paa baade Dag og Nat. Efter kort Tids Forløb blive Vorterne bløde og opløses, saa at de let kunne skrabes bort.

Den gamle Tegnebog.

Fortælling af J. H. Guldager.

En bidende hvas Nordøstvind foer hylende hen over den milelange Hedeslette. De smaa forkrøblede Æspeskud, der hist og her ragede frem af Lyngen, nikkede og bukkede for Vindstødene, som om de hvert Øjeblik skulde knække midt over. I en vild Hvirveldans dreves Snemasserne af Sted i susende Fart hen over Heden uden Maal og Med, som gjaldt det kun at fly for Stormen.

Det var et daarligt Julevejr. Gud naade den Stakkel, der i Aften skulde fare vild paa Heden; — det vilde vist være sidste Gang, han holdt Jul her i Verden.

Det føges til, det lille Bindingsværks Hus, der ligger saa ene midt paa den øde Slette udsat for alle Verdens Vinde. Se, hvor Stormen løfter Tagskæget og hør, hvor den gamle Fjæledør klaprer paa sine slidte Hængsler; den holder dog nok: der er sat et Kosteskaft for indvendig og inden Morgenstunden kommer, har Sneen, der nu morer sig med at polere de gamle, matte Ruder, maaske ogsaa stivet den af udvendig. Et mat Lys kaster sine blege Straaler gjennem det lille lavtsiddende Vindue ud i Nattens Mørke som en

lang, bølgende Lysstribe, snart fordunklet, skælvende og sitrende som en Flygtning — alt som Snemasserne hvirvle sig summende og hvislende op foran Vinduet.

Skulle vi gjøre lidt nærmere Bekjendtskab med Hyttens Indre:

En lille, lav Stue, der paa en Gang gjør ud for Sal, Daglistue, Soveværelse og Spisestue — det er hele Lejligheden. Gulvet bestaar af stampet Ler blandet med enkelte Murstensbrokker, der ingenlunde skulle bidrage til at skaffe en jævn Overflade til Veje. Væggene have sikkert i en fjærn Fortid faaet et enkelt Overstrøg af Kalkvand, men Fugtighed, Støv og Røg har forlængst udvisket Hvidtningen paa enkelte Pletter nær. Henne under Vinduet har man stoppet nogle gamle Klude i et Par meget naturlige men desværre højst generende Lufthuller i Væggen. Hvinende og pibende søgte Stormen at rufke de tilsneede Lapper bort, og en lille langsmal Snedrive nede paa Gulvet forraader ved sin stedse tiltagende Størrelse, at Snefoget udenfor ingenlunde er i Aftagende. Bohavet bestaar i en gammel trebenet Dragkiste, der med sin brede Ryg efter bedste Evne søger at skjule den ene Vægs Skrøbeligheder, et Par meget skrøbelige, vakkelvorne Stole med Halmsæder, en gammel Lodør, hvilende paa 4 i Gulvet nedrammede Pæle, skal kaldes for et Bord, et *Sengested*, sømmet sammen af gamle, kasserede Loftfjælle, rigelig forsynet med Halm, men saare sparsomt med Sengklæder og saa en Vugge, flettet af Vidjer fra Heden — se, det er det hele. Lidt tungt og vraltende bevæger den sig paa det ujævne Gulv, ret som det kom an paa i Tide at vænne den lille, klarøjede Verdensborger, der paa et tykt Lag Hedemos hviler i den, til Livets knudrede Veje! En Gang imellem, som Stormen der udenfor tager Tilløb mod Hytten, svæver et koldt Vindpust fra den hullede Mur sukkende hen over Puslingens Leje, legende med dens fine, silkebløde Lokker og kyssende dens varme, røde Kinder. —

Stakkels Lille! Verden lover dig ikke mere godt i din Vugge, end den nok kan holde til din Grav!

Paa Sengestokken sad en ung Kvinde iført en „fin" Kjole, men den var baade hullet og lappet, uuage Strømper og Træsko paa Fødderne. Den ene Haand var støttet mod Kinden, medens hun med den anden krampagtig omspændte Kanten af Vuggen. Hun var bleg og mager, men Trækkenes Renhed og de fine Former vidnede om, at Skjønheden, som nu var falmet, en Gang havde blomstret i fuldeste Flor. Det var heller ikke saa meget Tidens

gnavende Tand, som andre Indvirkninger, der havde udslettet hendes Ungdoms Pryd. — Ligesom Rosen i faa Timer taber sin Pragt, visner og indskrumper, naar Stilken overskæres og Middagssolens hede Straaler udsuger dens Saft, saaledes havde Sygdom, Sorg og Fattigdom — tre strenge Gjæster hver for sig, men dobbelt besværlige, naar de forene sig — i en paafaldende kort Tid udsuget den unge Kvindes Livsfylde — og bortvejret hendes Skønhed. —

Der sad hun nu med sænket Hoved og Haanden under Kinden, hun som en Gang var den lille Kjøbstads udkaarne Skønheds-

dronning, feteret af alle Byens unge Herrer, livsglad, munter og — letsindig, — letsindig! Ja et Blik ned paa den lille elskelige Skabning i Buggen var nok til at minde hende om sit Fald, og et Blik paa de fattige, sørgelige Omgivelser var tilstrækkelig Overbevisning om den ikke udeblevne Straf!

Henne ved Enden af den til Bord forvandlede Lodør sad en ung Mand i en nedstemt, grublende Stilling. Ansigtstrækkene udtalte Ærlighed og Hjærtensgodhed, men tillige Svaghed og Mangel paa Viljekraft. Frakken, han havde paa, var af fint Klæde — det var jo da ogsaa den bedste, han ejede — men saa ud til at være

mere end luslidt, for den var saa godt som helt opslidt. De fordums sorte Benklæder havde antaget den egen rødlige Lød, som alt sort Tøj er saa udsat for paa et mere fremrykket Tilværelsestrin, og de afstikkende blaa Vadmels Lapper for Knæerne talte ingenlunde til Fordel for den unge Kones Skønhedssans. Hele hans Paaklædning var iøvrigt ligesom hans Hustrus, en løjerlig Blanding af grovt og fint, Silke og Vadmel, Fransk og Dansk, altsammen Ruiner af Fortids Flothed. Og han var selv et sørgeligt Billede paa ruineret Flothed.

Husmandssønnen var kommen til Staden at tjene, først som simpel Gaardskarl, derpaa var han takket være sin Ærlighed rykket op til Medhjælper i Butikken. Saa vovede han at bejle til den smukke Jomfru Petersens Gunst; det var dristigt; men ikke destomindre skænkede Gud Amor ham Held og Lykke — ja vel megen Lykke — han blev Fader før han blev Ægtemand! Efter endelig at være indtraadt i den skjønne Ægtestand bød Nødvendigheden ham ogsaa at indtræde i en mere selvstændig Stilling og da Lykken ikke yderligere vilde begunstige ham i sin Karriere, maatte han selv til at bane sig Vej. Fra Butikskarl til Kjøbmand var kun et Skridt, og da hans unge Kone fandt, at det baade var passende og behageligt at være gift med en Mand i en saadan Stilling, etablerede han sig uden videre som Kjøbmand ude paa Landet. Driftskapitalen var vel ringe, men Handelsgeniet og Forretningskjendskabet endnu ubetydeligere. Virksomheden begyndte han naturligvis paa Kredit og endte den i en Fart med — Fallit. Det var jo Landsskik! — At denne Vanskæbne gik de unge Folk nær til Hjærtet, er en Selvfølge; det var en Yderlighed, de aldrig havde tænkt sig. Nu gik det rask ned ad Bakke, efter at det første Skridt paa Fornedrelsens Stige var tilbagelagt. Forældreløs og manglende rige Slægtninge henvendte man sig vel til de mange gode Venner og Veninder, der fandtes her og der; men hvad fandt man? — kolde Egoister med fortrædelige Miner og tillukkede Punge! Beklagelserne gik hastig over til Bebrejdelser, og Skuldertrækkene førte til en betænkelig Rysten paa Hovedet, hvormed man vendte Fallitspilleren Ryggen.

Det er tungt, — men saadan er nu en Gang Verden!

Ja, det var en sørgelig Tid for de stakkels unge Mennesker. Uden Udsigt til Redning, forladte og fortvivlede fældede de Taarer baade Dage og Nætter — men derved lod den ubøjelige og ubarmhjertige Skæbne sig dog ikke tvinge. Blottet for Alt og uden Er-

hverv maatte de snart ty til den sørgelige Udvej — at skilles ad. I en fattig Lejestue maatte den stakkels unge Kone i Ensomhed begræde sin tunge Skæbne, medens Manden for at tjene Livets Ophold for sig og sine maatte tage Tjeneste som simpel Arbejdskarl hos Obersten paa Herregaarden. „Madammen“, som man spotvis vedblev at kalde hende, forsikrede jo rigtignok Folk, at hendes Ægtehalvdel frivillig havde opgivet Handelen for nu at lære Landvæsenet; men Ingen troede hende; — de lo blot, naar hun vendte dem Ryggen — stakkels Kone!

Da det faldt sig haardt for det unge Par at leve adskilt, var Obersten saa menneskekjærlig, at overlade dem det lille Røgterhus ude i Heden til Beboelse, og selv da Manden forlod sin Tjeneste for i Sommerens Løb at spekulere i Akkordarbejde hos Omegnens Beboere, fik de endnu Lov at blive boende i Hytten. Med Slid og Slæb hengik Sommeren. Saa kom den strenge, barske Vinter og med denne Arbejdsløsheden, og havde Nøden ikke før banket alvorlig paa Døren, saa gjorde den nu. Hvor bittert fortrød han nu ikke at have opsagt sin faste Tjeneste paa Herregaarden; thi nu havde ingen Brug for ham som Daglejer længere — atter et forkert Regnestykke!

Saaledes var den til Kjøbmand forvandlede Tjenestekarl nu sunken ned til et langt lavere Stade end det, han var gaaet ud fra — sunken ned til Bettelstaven!

Længe sad den unge Mand og grublede, medens hans Blikke snart med et ømt men tillige haabløst Udtryk dvælede ved hans forgrædte Hustru, snart vildt stirrende fæstede sig paa en stor, gammelagtig Tegnebog, der henlaa midt paa Bordet. Det var en af de gamle, noksom bekjendte Saffians Pengetasker, der i forrige Tider aldrig savnedes i nogen Prangers Frakkelomme. Som han en Gang imellem strakte Haanden ud for at drage Bogen til sig, foer en stille Gysen gjennem ham, og ligesom lammet sank Armen atter ned mod Bordpladen. Et dybt Suk kvaltes af Stormens Tuden og tavs som en Billedstøtte sad han atter en Stund uden at ænse de heftige Vindstød, der af og til rystede den usle faldefærdige Rønne, saa det knagede i alle Sammenføjninger. Ligesaalidt syntes hans Hustru at agte paa Uvejrets Rasen, og det var slet ikke saa sært: Se, hvor krampagtig Brystet arbejder, medens de hede Taarer perle ned over Kinderne — Sindet er i Oprør og Lidenskabens Storme bruse langt heftigere i hendes Indre end

Snestormen der ude i Mørket. Dog lad os høre hvorom Sagen drejer sig.

„Har du saa snart bestemt dig, Anders?"

Med disse Ord, der paa Grund af den heftige Bevægelse kostede den unge Kone megen Beherskelse at faa udtalte, begyndte paany Samtalen.

„Ja, jeg tror det", svarede han sørgmodig.

„Du vil altsaa bringe ham Bogen tilbage — og lade din Kone og dit Barn omkomme af Sult og Elendighed! — Har du vel overvejet . . ." Resten af Sætningen tabtes i en krampagtig Hulken.

„Jeg har overvejet alt. Frist mig ikke mere!" — Jeg beder dig, ved vor gamle Kjærlighed, ved vor Fattigdom og Nød, frist mig ikke til at begaa Uærlighed! — Min egen kjære, kjære Margrethe! frist mig ikke! — Aa! lad mig omfavne dig, medens jeg endnu er en ærlig Mand!"

Han var sprungen op fra sit Sæde og havde med udstrakte Arme nærmet sig sin Hustru; — men hun stødte ham koldt tilbage og udbrød saa med en fastere og mere trodsende Stemme:

„Ha! . . . Ærlig Mand! Saaledes prækede du ogsaa den Gang, Forretningen revnede. — Du kunde have reddet en kjøn Sum fra at falde i de mange Kreditorers Hænder — hvormangen Forretningsmand klarer sig ikke paa den Maade! men du vilde ærlig fallere alt, hvad du ejede indtil sidste Pluk. Du vilde træde ud af Forretningen som Hædersmand — paa din Families Bekostning. Hvor er nu Hædersmanden? Hvem paaskjønner vel din Ærlighed og hvad nytter den os? Ved du, at vort sidste Brød er udskaaret, at Madskabet er tomt. Hvor skal Føden komme fra uden Penge? Hvem, tror du, længere vil laane os noget? — Ja, maaske naar du satte din Ærlighed i Pant!"

Anders svarede ikke; kun nogle Trækninger omkring Munden tolkede hans Sjæls Kval. Med et dybt smerteligt Suk satte han sig atter paa den gamle Stol, medens hans Kone vedblev:

„Aa, hvor du er hensynsløs mod din Familie og dig selv. Hvor ofte vil du dog støde Lykken fra dig og lade os friste den sørgeligste Skæbne, der kan tænkes i Verden? Nu vilde Lykken, at du i Dag skulde finde Oberstens Tegnebog — Tilfældet vilde redde os fra Undergang, da du selv ikke længer hverken kunde eller vilde. Du antager, at der er Penge, maaske mange Penge i den, og du ved ogsaa, at vi kunne trænge til dem, saasandt nogen Mennesker

paa Jorden kunne trænge — og dog vil du som en Taabe trodse alt og opofre Kone og Barn for din elendige Ærlighed! — Tænk dig dog rigtig om, Anders! — Hvad Savn vil den rige Oberst kunne føle ved at miste en Lommebog med nogle Hundrede Kroner — om der er saa mange — og hvorledes skulde det blive opdaget, naar du strax brænder Bogen og kun beholder Pengene."

„Aldrig!" sukkede Anders uden at møde sin Hustrus Blikke.

„Havde det været en fattig Mands Ejendom", vedblev hun efter et kort Ophold, „saa skulde jeg ingenlunde have fristet dig, men nu, du kjender Bogen og ved, at den tilhører den rige, men hovne og frastødende Oberst, nu er det en hel anden Sag. Han vilde maaske næppe skænke dig en anstændig Findeløn, om du bragte ham den. Kan du huske, da han hin Lørdag Aften gav dig et Tyvekronestykke i Stedet for en Toøre? Som et galt Menneske jog du af Sted over til Gaarden igjen for at berigtige Fejltagelsen — og saa værdigede han dig neppe en Tak for din Ærlighed. Det har jeg endnu ikke glemt."

„Ja, men Herregud! Han havde da heller ikke Noget at takke for; det var jo ikke mer end simpel Pligt at berigtige Fejlen."

„Simpel Pligt! — Saaledes vil han maaske ogsaa ræsonere, hvis du i Morgen er saa taabelig at bringe ham Tegnebogen tilbage."

„Det skal ikke opsættes til i Morgen; det skal ske nu i denne Time", svarede Anders med en Fasthed, der satte hans Kone i Forbavselse.

Og faa Minutter efter var Anders paa Vej til Herregaarden. Trodsende Vejr og Vind og alle Lidenskabernes og Overtalelsens Anfægtelser iler han af Sted gjennem Nattens Mørke med den gamle Tegnebog i sin Lomme.

Paa Herregaarden gik det lystigt til. Det havde i Dag været Oberstindens Fødselsdag, og Slægt og Venner fra Nær og Fjærn vare mødte allerede før Uvejrets Begyndelse.

Skjæret fra de store, glimrende oplyste Sale straalede som om den gamle, adelige Borg stod paa Guldpæle. Helt langt ud i Heden gjennembrød Lysstriberne Nattens Mulm, og gjennem de hvirvlende Snemasser, skimtede man i utydelige Omrids det gamle Herresæde som et skinnende Fepalads i underlige, fantastiske Former.

Det var et smukt Skue.

Men indenfor de alentykke Mure, der i Aarhundreder havde trodset Storm og Slud, mødte dog en, et endnu smukkere Syn: En bølgende Menneskemasse bevægede sig lunt og behageligt, uden at ænse Uvejrets Rasen udenfor, gjennem de store med kostbare Malerier og sirlige Drivhusplanter prydede Højeloftssale.

Her saa man Damer i elegante Toiletter, straalende af Sundhed og Livslyst, Herrer med Stjærner og Ordensbaand, Officerer i prangende Uniformer o. s. v.

Det var noget helt andet, end hvad vi fik at se ude i det fattige Hedehus!

Overalt sporedes kun fornøjede Ansigter og glade Miner; thi Obersten, hvor barsk og stiv han end kunde være til daglig Brug, forstod udmærket godt den Kunst at agere Vært, og hvor han ikke selv kunde være til Stede og oplive Gæsterne med sit Smil og Vid, der kunde man være overbevisset om, at Oberstinden nok skulde overtage hans Rolle.

Ikke heller skortede det paa mere materielle Oplivningsmidler: Champagne-Proppene knaldede saa tit som vel kunde forlanges, og at Flaskernes Indhold ogsaa duede noget, fremgik af dets ypperlige Evne til at udfolde Begejstring og løse Folk for Tungebaand.

Som Obersten allerbedst befandt sig i en levende Diskussion med nogle andre højtstaaende Officerer om et krigsvidenskabeligt Emne, mældte en strunkt galoneret Tjener med al mulig Anstand, at der ude i Køkkenet befandt sig en Person, som ønskede at faa Obersten i Tale.

„Hvem er den Person?“ udbrød Obersten barsk.

„Hr. Oberstens Indsidder i Røgterhuset“, svarede Tjeneren med meget vigtig Mine.

„Lad ham komme igjen i Morgen!“ brummede Obersten og dermed begyndte Samtalen paa ny. Men et Øjeblik efter kom Tjeneren igjen med den Besked, at Indsidderen absolut skulde have Obersten i Tale.

„Saa — for Pokker! — — Undskyld mine Herrer — kun et Øjeblik!“ Med disse Ord ilede Obersten skyndsomt ned i Køkkenet

Her stod vor stakkels Anders med Huen ærbødig i Haanden, tilsneet og rystende af Kulde.

„Hvad vil du!“ spurgte Obersten barsk, inden Anders kunde faa Tid at røgte sit Ærende.

„Overbringe Hr. Obersten en Tegnebog, som jeg ved Aftens Tide fandt ude paa Vejen og som jeg tror tilhører Hr. Obersten.“

„Lad os se!“

Saa hurtig som den valme Haand formaaede det, trak Anders Bogen frem og overrakte Obersten den med et meget ærbødigt „Værs'artig, Hr. Oberst!“ „Men saa vilde jeg gjærne“, tilføjede han, „bede Hr. Obersten at efterse, om alle Pengene ere i god Behold. Jeg har ikke selv . . .“

„Det er de nok, Anders. — Saa! — min gamle Tegnebog — — Naa, Skaden havde da ikke været saa stor; — men det er godt, Anders — Adjø!“

Som lynslagen blev Anders staaende uden at røre sig af Pletten, medens Obersten stak Tegnebogen til sig og hurtig forsvandt igjen — uden at sige saa meget som Tak!

Det var for ham, som om Gulvet ikke kunde bære ham oppe. Hans Hjærte bankede voldsomt og Fatningen var nær ved at svigte ham. Vimse Piger f o r omkring i Køkkenet og skubbede den stakkels Stodder fra den ene Side til den anden; de havde travlt med Anretningen. Og henne paa det store blanktpolerede Komfur kogte og sydede det som den sværeste Dampmaskine; men det hørte Anders ikke, ligesaa lidt som han lagde Mærke til, hvorledes han stod i Vejen — Blodet i hans Aarer kogte og sydede jo langt stærkere!

Endelig gik han da og der var saamænd heller ingen, der holdt paa ham. Ud over Heden til sit fattige Hjem styrede Anders.

Det var en tung Gang, den tungeste i hans Liv; ikke fordi den kolde Vind trængte ham lige til Marv og Ben, ikke heller af den Grund, at Sneen piskede ham Øjnene fulde, saa han hvert Øjeblik tumlede om i de gamle Hedeveje; nej — ingen af Delene mærkede han — — men fordi hans Haab var brudt. En djævelsk Stemme hviskede ham Hævn og Menneskefjendskab i Øret: „Dyden har lidt Skibbrud, Medlidenhed, Kjærlighed og Humanitet er blot tom Snak; kun kold Følesløshed, lav Egoisme og nedrig Pengebegjærlighed regerer denne usle Verden, der er ringere end slet ingen Verden.“ Han vilde begræde sin haabløse Stilling og Menneskenes Slethed, men han kunde ikke; hans Hjærte var som Is. Afsted ilede han over Stok og Sten, over Hulveje og Banker, bort fra den larmende Gildesgaard. En Gang imellem undslap en bitter Ed hans Læber og halvhøjt mumlede han: „Hun havde dog Ret,

hun kjendte Verden bedre end jeg — — Pokker i Vold med Fattigmands Dyd og Stodder-Ærlighed!"

Men som han kom lidt længere frem, glimtede det lille søvnige Lys ham saa hjemligt i Møde fra Hedehuset, og han følte sig paa en Gang saa underlig tilmode. Dets matte Straaler mindede ham om, at han dog endnu havde et Hjem og Tankegangen tog en anden Retning: Bitterheden i Sindet maatte til at vige for blidere Følelser. Og som han vedblev at stirre paa Lyset var det for ham, ligesom dets Skue trængte ham helt ind i Sjælen og aabnede hans Blikke for en Række Billeder saa skjønne og saa lyse som han aldrig før havde set. — Der inde ved det fattige Tællelys sad hun, som han endnu elskede over alt i Verden, hun som havde skænket ham saa mange lykkelige Timer — skænket ham den lille, rødmussede Pusling, hans Øjesten!

Kun opfyldt af denne Følelse iler han afsted efter Lyset. Det faldt ham ikke ind, at hans Velkomsthilsen maaske vilde blive bitre Bebrejdelser og at Gjenstanden for hans ømmeste Følelser maaske vilde modtage ham med Kulde og Spot.

Nogle Minutter efter var han hjemme.

Tilsneet som han var fra øverst til nederst, sprang han uden at mæle et Ord hen og omfavnede sin forgrædte Hustru med en saadan Varme og Inderlighed, at hun nær havde tabt baade Næse og Mund af Bestyrtelse.

Alle hendes ivrige Spørgsmaal om Udfaldet af Turen forbleve ubesvarede, idet en Strøm af hede Taarer i den Grad overvældede ham, at han var ude af Stand til at tale.

„Du fik nok ingen Findeløn, min stakkels Anders", sukkede hun beklemt og lagde sin Kind kjærligt op mod hans bankende Tinding; maaske næppe nok Tak?"

„Nej", svarede Anders med næppe hørlig Stemme, „men Vorherre hjælper nok!" føjede han til og trykkede et ømt Kys paa hendes Læber.

„Det haaber jeg ogsaa, kjære Anders!"

I det samme udsluktes det søvnige Tællelys; det var udbrændt — og man ejede ikke flere.

Men et andet Lys var blevet tændt paa ny, tændt i de unge Menneskers Sjæle — det var Haabets Lys; og det var ham, som er de faderløses Fader, som klæder Liljerne paa Marken og føder Himlens Fugle, det var ham, som tændte det!

Næste Morgen inden de fattige Folk, endnu vare oppe, bankede

det paa Døren, og hvem formaar at beskrive deres Forundring, da et Bud fra Herregaarden meldte, at Obersten ønskede at tale med Anders snarest muligt angaaende en Sag af Vigtighed.

I en Fart fik han Tøjet paa og ilede af Sted, alt hvad han kunde, grublende over, hvad Bevæggrunden dog kunde være til et saadant Ønske paa denne Tid.

I Modsætning til den foregaaende Aften herskede nu en almindelig Tavshed og Ro paa Gaarden. Køkkenet var tomt og Ilden slukt i Komfuret.

Her faar du nok Lov at vente længe, tænkte Anders, da han mærkede, at hele Borgen hvilede i Søvnens Arme; men han blev højlig skuffet. Et Øjeblik efter stod Obersten hos ham i egen høje Person, ganske som om han var den første, der havde faaet Bugt med Sengens Tillokkelser.

„God Morgen, Anders! Jeg lader dig kalde saa tidlig i Dag for at ordne en Sag, der egentlig burde have været ordnet lidt paa i Aftes. — Det var ikke ganske rigtigt; men jeg er undertiden saadan lidt rap i Vendingen — du kjender mig jo nok!"

Anders svarede ikke, men slog et Par store Øjne op ved den Indledning.

„Ser du, Anders! Det var smukt gjort af dig, at du strax bragte mig min Tegnebog; forresten var der ingen Penge i den, da jeg tabte den af min Jagtfrakke. Som Findeløn vil jeg nu skjænke dig hele det gamle Skrog — værsgo!"

Dermed rakte han Bogen til Anders, der lidt slukøret tog imod den og takkede.

„Ja, nu er der Penge i den — saadan en 100 Kr. Det er Omsætningen i vor L'hombre i Nat, som vi blev enige om at lade følge med i Tilgift . . . Du forstaar mig nok Anders?"

„100 Kroner!" stønnede Anders ude af sig selv. „Tak, kjære Hr. Oberst! Tak! Men det er jo . . ."

„Derom ere vi nu en Gang blevet enige", afbrød Obersten ham. „Men saa var der rigtignok ogsaa en anden Sag, jeg skulde tale med dig om. Ser du, Anders! Det har ikke undgaaet min Opmærksomhed, at det har været lidt smaat for dig denne Vinter med Fortjenesten, og nu har jeg endelig udfunden en Maade at forbedre dine Kaar paa, hvis du vil tage imod et Tilbud just ikke af mig selv, men af en god Ven, jeg har ovre i Kjøbenhavn. Det

er Grosserer Brun; han har en Plads ledig til dig som Opsynsmand ved en Fabrik. Lønnen er jo ikke stor at begynde med en 6 a 700 Kr. og fri Station; men skikker du dig vel, og det har jeg saadan halvvejs borget for, saa er du sikker paa et aarligt Tillæg. Pladsen kan tiltrædes strax, og Grossereren kan du faa i Tale om et Par Timer; han sover her ovenpaa. Synes du om Tilbudet, saa kan vi jo ret passende faa Sagen afgjort med det samme."

Det var næsten formeget for Anders. Rørt indtil Taarer takkede han Obersten hjærtelig for dennes Medvirkning til en saadan Fremtidslykke.

„Saa faar du at vente i Borgestuen, til Grossreren er opstaaet. Der skal nok blive bragt Mad ned til dig, for du er vel sagtens fastende, ligesom jeg. Farvel, Anders!"

Dermed vilde Obersten vende sig fra ham, men Anders, der i overstrømmende Lyksalighedsrus rent forglemte Afstanden mellem

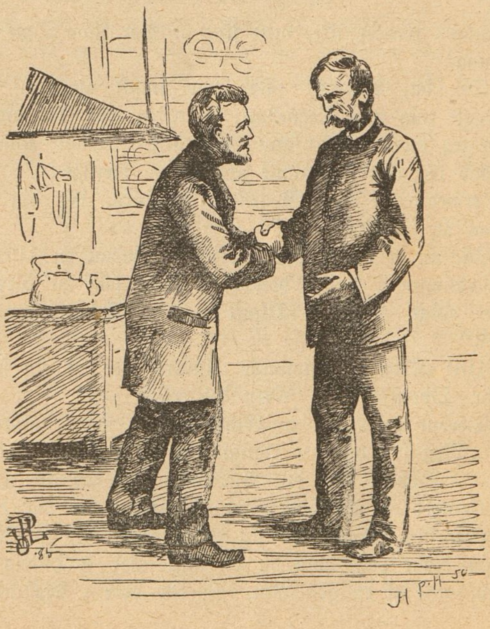

sig og den fine Oberst, greb uden at sige et Ord denne i Haanden og knugede den inden i sin, som havde de været gamle Duskammerater. Med et stivt Blik fæstet paa den bevægede Anders gjengjældte Obersten varmt hans Haandtryk, vendte sig derpaa hastig bort og viskende en Taare af sit Øje traadte den barske Kriger atter ind i sin Stue.

To Timer efter var det hele ordnet. Men just som Anders, der under Forhandlingen var bleven kaldt ind i Oberstens Spisestue, var i Færd med at fjærne sig, vinkede Obersten ham tilbage, udbrydende:

„Endnu et Ord, Anders! Inden vi nu skilles ad, vil jeg bare bede dig om en Ting og det er — at beholde den gamle Tegnebog i din Eje, saalænge du lever. Lad den nu, efter at have udspillet sin Rolle hos mig begynde en ny hos dig; lad den som din Lykkebringer daglig minde dig om, at Ærlighed altid vil finde sin velfortjente Løn i Verden; lad den minde dig om, at man aldrig, selv ej i den yderste Nød, maa svigte sin Tro paa Forsynets Styrelse og sine Medmenneskers Hjælp, og lad den tillige minde dig om, at der, hvor man kun tror at finde Foragt og Hensynsløshed, stundum, dog kan findes Brodersind og Velvilje paa Bunden. Og naar saa dine Børn voxe til, glem da heller ikke at sige dem, hvilken Betydning den gamle Tegnebog har. — Farvel!"

Atter styrede Anders sine Fjed ud over Heden til sit fattige Hjem; men denne Gang behøvede han ikke Lyset at gaa efter. Dagen var frembrudt med det dejligste Solskin baade i Naturen og i hans Sind. Mørket med alle dets Anfægtelser var svunden som Duggen for den klare Dag. I et Purpurskær skuede han hele den velsignede Verden og sin egen Fremtid imøde. Det var den letteste Gang i hans Liv!

Ogsaa denne Gang omfavnede han sin Hustru, da han var kommen hjem og det ligesaa ømt og inderligt som sidst, men med Smil om Læben og glædestraalende Blikke.

„Hvad giver du for den, min egen kjære, lille Margrethe!" udbrød han med en triumferende Mine, idet han fremtog den gamle Tegnebog af sin Frakkelomme; „nu er den min og skal aldrig mere komme af min Eje, saalænge mine Øjne se Solen. — Og saa 100 Kroner i Findeløn! Hundrede Kroner!"

„Men hvad siger du, Anders! — 100 Kroner!" raabte den unge Kone og slyngede sine Arme om hans Hals. „Saa maa

den da have indeholdt voldsomt mange Penge, siden Obersten giver en saadan Findeløn?"

„Ikke en Øre indeholdt den."

„Hvad siger du!"

„Som jeg siger ikke en Skilling."

„Men hvorfor i al Verden skænker Obersten dig da saa mange Penge?"

„For min Ærlighed, lille Margrethe."

En heftig Rødme bedækkede hendes Ansigt, og hun var ikke i Stand til i dette Øjeblik at møde sin Mands Blikke.

„Du er langt bedre end jeg, Anders", udbrød hun derpaa, „men kan du tilgive mig denne Gang, lover jeg evigt aldrig at knurre, fordi du kun vil benytte dig af ærlige Midler. Med al mulig Taalmodighed skal jeg finde mig i vore trange Kaar og aldrig mere beklage mig over Opholdet her paa denne skrækkelige Hede hvor trist og sørgeligt det end kan være at leve her, naar man tidligere har været vant til det muntre Byliv. — Kjære, lille Anders det lover jeg nu; er du saa vel længere vred paa mig?"

Et Par klare Taarer funklede i de smukke, brune Øjne, og Anders fik travlt med at forsikre, at han for længe siden havde tilgivet alt.

„Og til Bekræftelse derpaa," tilføjede han med straalende Øjne, „lover jeg dig fuldt og fast at vi inden otte Dage skulle forlade Heden og bosætte os i — Kjøbenhavn."

„I Kjøbenhavn! — Det er jo umuligt!" udbrød hun højlig overrasket.

„Nej, det er ikke", svarede Manden og saa fortalte han hende alt, hvad Læseren allerede ved, angaaende hans ny Ansættelse.

Hvorledes den unge Kone blev tilmode ved denne Efterretning er let at gjætte, og vi vilde derfor ikke længere opholde os ved de fattige Folk i Hedehuset, men tage en venlig Afsked baade med dem og med den gamle Tegnebog.

Det er nok gaaet dem godt i den store By.

Om
Bødning af Linned og Klædningsstykker.

Lærerinde Frøken Emilie West, der hidtil har ledet „Dansk Husflidsselskabs" Feriekursus i kvindeligt Haandarbejde, har nylig udgivet en fortrinlig Bog med Vejledning til methodisk Undervisning i kvindeligt Haandarbejde, med særligt Hensyn til Folkeskolen. Denne Bog giver en udmærket tydelig Anvisning til paa hvilken Maade, og i hvilken Rækkefølge, man bedst i en Almueskole kan lære Børnene alt, hvad der hører til saadan Syning og Strikning, Lapning og Stopning, som kan være til Nytte for Eleven i det daglige, hele Livet igjennem.

Naar man ved, hvor uvidende mange Pigebørn ere i nyttig kvindeligt Haandarbejde, naar de træde ud i de voxnes Kald, maa man af Hjærtet ønske en saa fortrinlig Methode, som den her nævnte, almindelig Indgang overalt i Landet, og vi lægge derfor baade Forældre og Lærerinder denne Sag alvorlig paa Sinde. For at give et Begreb om, hvorledes Forfatterinden tager paa sit Stof, aftrykke vi her følgende af Bogens femte Afsnit om Bødning.

En Gren af det kvindelige Haandarbejde, som det er af stor Betydning for Folkeskolens Elever at erholde Undervisning i, er Bødning af Klædningsstykker eller andre af vævet eller strikket Stof forarbejdede Gjenstande. Som Indledning til Undervisningen i dette Afsnit af Haandgjerningen bør man henlede Børnenes Opmærksomhed paa, hvor hæsligt det er at se Klædningsstykker, Pudevaar o. s. v. med løse Stropper, Bindebaand, Knapper, Hægter og Maller, med Huller, Rifter o. s. v., og hvilken Betydning det har i Henseende til Sparsommelighed i Tide at foretage en Bødning.

En Del Bødninger ville Børnene kunne foretage uden videre eller i alt Fald efter en kort Anvisning. Løse Knapper, Hægter, Maller, iturevne og slidte Stropper, Bindebaand o. s. v. sprættes

af, og Traadene pilles ud, hvorefter de opsprættede Dele sys i, eller nyt Materiale sættes i deres Sted. Paa lignende Maade fornyes enkelte Dele af et Klædningsstykke, saasom Ærmer, Linninger, Spjæld o. desl.

Lagener og Duge blive ved Brugen stærkest slidte paa Midten, og da man saa længe som muligt bør undgaa at have lappet Tøj, for saa vidt det kan forenes med god Orden og Sparsommelighed, bør man i Tide æggevende Lagener og Duge, det vil sige, klippe dem igjennem i Midten i deres Længderetning, sømme disse Sider og kaste de to hidtil fri Kanter, der have Æg, sammen.

Børnene bør ogsaa gjøres opmærksomme paa, at et falmet eller ikke alt for slidt Klædningsstykke ofte kan forbedres ved at vendes, samt at man af et endog temmelig slidt Klædningsstykke kan sy et af en mindre Størrelse.

Jo længere Brug man kan have af den paagjældende Gjenstand, jo omhyggeligere maa Udbedringen foretages, i det den da maa være saa lidt synlig som muligt. Stoffet, hvormed der bødes, maa svare fuldstændigt til det, der skal udbedres. Helst maa der til Bødningen benyttes godt, brugt Stof, men er man nødt til at benytte nyt Stof, bør det først vaskes, for at det ikke senere skal krybe ind, og for saa vidt der er Tale om farvet Stof, vil det i Vask tabe noget af sin Farve og derved ikke være saa afstikkende som ellers ved Siden af det ældre Stof.

At lade Børnene medbringe paa Skolen Klædningsstykker, der trænge til Bødning, og saa lade dem foretage denne paa Skolen, vilde i og for sig være ganske godt, men der er flere Vanskeligheder forbundne dermed, end man tror, og først og fremmest den, at man da kom til at gaa bort fra Klasseundervisningen. Undervisningen maa derfor, i ethvert Fald, indtil Børnene have erholdt den tilstrækkelige Øvelse, saa at de kunne arbejde paa egen Haand, gaa ud paa at lære dem at foretage i nyt vævet og strikket Stof, som, naar det kan ske, beskadiges med Saxen, de dagligdags forekommende Bødninger, nemlig Lapning, Stopning og Indstrikning; men man maa stadig holde Børnene Virkeligheden for Øje og samtale med dem om, paa hvilken Maade enhver Bødning bedst udføres eller bør udføres, naar der ses hen til Beskaffenheden af selve den beskadigede eller slidte Gjenstand og til det Sted derpaa, hvor Bødningen skal udføres.

Meget tyndslidte Steder og større Huller i **vævet** Stof **lappes**, hvorimod slig Skade i **strikket** Stof udbedres ved **Indstrikning**; mindre tyndslidte Steder, Rifter og mindre Huller **stoppes**.

Bødning i vævet Stof.

Lapning.

Den beskadigede Del udklippes saaledes, at Hullet danner en Trekant eller en Firkant, og Hjørnerne gjøres skarpe. Islæt og Kjæde i Lappen, der tilklippes større end Hullet, maa følge henholdsvis Islæt og Kjæde i det Stykke, der skal bødes. Lappen maa indsættes saaledes, at der hverken kommer Rynker eller Folder. Under Syningen holder man Lappen til sig, og det Stykke, hvori Lappen sættes, bag denne.

I **tærnet** eller **stribet Bomuldstøj** er det lettest at indsætte Lapper, og Lappeøvelserne bør derfor begynde dermed. Da Traadene følge Mønsteret, kunne Lapperne sættes ind ganske nøjagtig efter en Traad. Naar den beskadigede Del er udklippet, bøjes paa hver Side af Hullet efter en Traad en Indsyning af omtrent 1 Cm. Bredde om fra Retten paa Vrangen. Lappen, hvis Kanter ligeledes bøjes om efter en Traad, saaledes at Mønsteret passer til Hullet, lægges til den ene Side af dette med Retside imod Retside og hæftes fast, hvorpaa de sammenstødende Kanter kastes sammen paa Vrangen. I Hjørnet sys to Sting over hinanden, Lappen drejes om til den næste Side af Hullet, hæftes fast, kastes til o. s. v., indtil alle Sider ere færdige. I hvert Hjørne gjøres nu et Klip, og for at Lappens Hjørner ikke skulle blive for tykke, afklippes en lille Trekant af disse. Indsyningen bøjes ned til hver sin Side, og der kastes over Trævlen. En saadan Laps Udseende paa Vrangen ses af Tegn. 1.

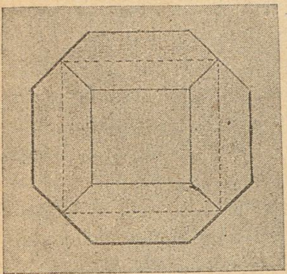

Tegn. 1.

Tegn. 2 antyder, hvorledes et Øvelsesstykke i **tærnet** eller **stribet** Bomuldstøj kan ordnes. Af et Stykke Tøj, som er 26 Cm. langt og 38 Cm. bredt,

bliver saa vel selve Stykket, hvori Lapperne skulle indsættes, som Lapperne. Lapperne a, b, c og d sættes i paa den nys beskrevne Maade, hvorimod Lappen e sys i med Sømmesting og indres efter. Øvelsesstykket kantes med en hvid Bomuldslidse.

I Sirts eller andet trykket Stof maa man iagttage, at Mønsteret passer uden at se hen til, hvorledes Traadene løbe.

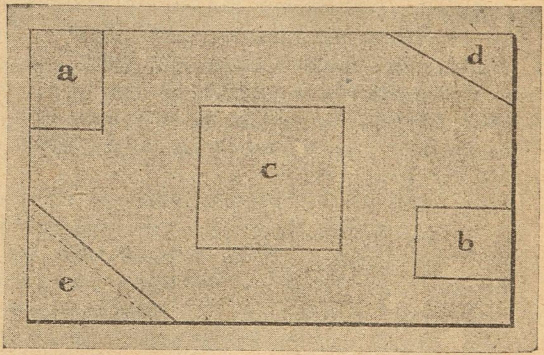

Tegn. 2.

Ved Lapning i Linned maa der ikke være løse Indsyninger paa Vrangen, og Lappens Indsætning sker derfor paa en noget anden Maade end nys beskrevet. Lappen klippes 2—3 Cm. større end den beskadigede Del; en bred Indsyning bøjes om, og Lappen ris over den beskadigede Del paa Retsiden, hvorefter den kastes til paa denne, men saaledes, at den flerdobbelte Ombøjning ved Lappens Hjørner vedbliver at være fri. Paa Vrangen udklippes det beskadigede Stykke 1/2 Cm. fra Syningen, og i hvert Hjørne gjøres et Klip op mod Syningen. Den ombøjede Del af Lappen trækkes ud over den ved den beskadigede Dels Udklipning fremkomne Trævl og kastes eller sømmes til den paagjældende Gjenstands Vrangside, efter at en smal Indsyning er bøjet om. — Naar det ved Lapning i hvidt Stof er uden Betydning, om der ligger løse Ombøjninger paa Vrangsiden, indsættes Lapperne paa samme Maade som i tærnet Bomuldstøj.

Naar et Stykke Linned er blevet saa medtaget ved Brugen,

at det ikke vil være Umagen værd at ofre lang Tid paa Lapning, gaar man lidt anderledes til Værks. Lappen sys fast paa Retsiden over den beskadigede Del med Sømmesting eller Forsting, hvorefter den beskadigede Del udklippes i en større eller mindre Afstand fra Syningen; i hvert Hjørne gjøres et lille Klip, hvorefter man fra Hjørne til Hjørne bøjer ind mod Lappen, rir Ombøjningen til og syr efter med Sømme- eller Forsting.

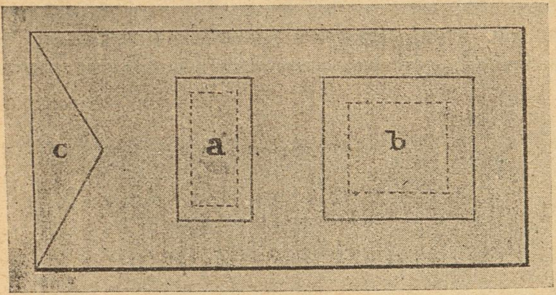

Tegn. 3.

Tegn. 3 antyder Ordningen af et Øvelsesstykke i hvidt Stof (Foerstof), 16 Cm. langt og 32 Cm. bredt. Lapperne a og b have ingen løst liggende Ombøjninger paa Vrangen, hvorimod den trekantede Lap c er indsat paa samme Maade som Lapperne a, b, c og d i det tærnede Bomuldstøj. Øvelsesstykket kantes.

I Lommetørklæder og lignende Gjenstande, som ere af et fint og fast Stof, vil det saa at sige være umuligt at stoppe saa fint, som Tøjet er vævet, og man maa derfor, naar man vil have Bødningen saa lidet synlig som muligt, fælde et Stykke Tøj ind med hollandsk Kastning. Da det imidlertid er et sent Arbejde at foretage en saadan Bødning, udføres den kun i det Tilfælde, at Skaden, der skal udbedres, ikke er af et stort Omfang og Stoffet ikke for slidt. Den beskadigede Del klippes traadlige ud saa vel i Længden som i Bredden, hvorefter de 4 Sider, der begrænse Hullet, bøjes om efter en Traad fra Retten paa Vrangen saaledes, at den ombøjede Dels Bredde udgjør ca. 1/2 Cm. Lappen ombøjes ligeledes paa alle 4 Sider efter en Traad saaledes

at den passer nøjagtig ind i Hullet. Arbejdet lægges over venstre Haands anden og tredje Finger, og med første og fjerde Fingre holdes det fast, hvorefter Lappen sys i med hollandsk Kastning, i det man stikker 4—6 Traade dybt til hver Side. Hjørnerne maa være skarpe, og Stingene ligge nøjagtig. Naar Lappen er syet i, klippes den overflødige Del af Ombøjningen af.

Lapning i Flonel eller andet uldent Stof, der bruges til Underbeklædning. Lappen klippes større end den beskadigede Del og lægges uden Ombøjning af Kanterne paa det paagjældende Klædningsstykkes Retside, ris fast og sys i med Flonelssting. Paa Vrangsiden udklippes den beskadigede Del i en Afstand af 1, 2 eller 3 Cm. (efter Lappens Størrelse) fra Lappens Kanter, hvorefter Lappen ogsaa paa denne Side sys fast med Flonelssting.

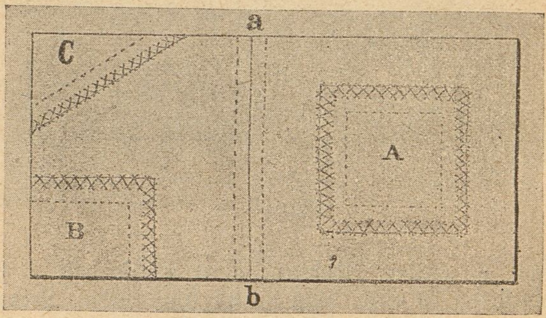

Tegn. 4.

Da Børnene ikke hidtil have haft Lejlighed til at sy i Flonel, lader man Øvelsesstykket (Tegn. 4) indeholde ikke alene Lapperne (A, B og C) men ogsaa Sammensyning (a b) og Sømning. Af et Stykke Flonel — af god Kvalitet, for at det ikke skal trævle ud — 16 Cm. langt og 39 Cm. bredt, afskæres et Stykke, som er 16 Cm. langt og 13 Cm. bredt, hvoraf der bliver en Lap, som er 8 Cm. i Kvadrat, en Lap, som er 8 Cm. lang og 6 Cm. bred, og en trekantet Lap. Af den tilbageværende Del, som er 16 Cm. lang og 26 Cm. bred, fraklippes et Stykke, som er 16 Cm. langt og 9 Cm. bredt. De to Stykker lægges oven paa hinanden med Retside mod Retside, saaledes at de ved

Klipningen fremkomne Kanter dække hinanden, og sys derpaa sammen med Stikkesting eller Bagsting, hvorpaa Indsyningen bøjes til hver sin Side og sys ned med Flonelssting.

Naar Lapperne ere satte i, sømmes Øvelsesstykket med Flonelssting.

Ved Lapning i Klæde, maa den beskadigede Del altid klippes ud, førend Lappen sys i. Syningen udføres paa Vrangsiden med Stikkesting, og for hver Side, der sys, maa der gjøres et Klip op i Hjørnet. Naar Lappen er syet i, bøjes Indsyningerne til hver sin Side. Paa Retsiden vise Lappens Kanter sig nu tydelig ved en Fure, og for at skjule denne, maa der ogsaa paa Retsiden foretages en Syning med fin Silke, der har nøjagtig samme Farve som det Stof, hvori man arbejder. Denne Syning (at randerere) udføres saaledes: Arbejdet bøjes med Vrange mod Vrange, saa at Furen ligger i den derved fremkomne Kant. Med venstre Haands Tommelfinger og Pegefinger holder man fast paa Arbejdet og syr nu Furen til ved at stikke paa skraa frem og tilbage (til sig og fra sig) gjennem Stofferne og trække Silken meget fast til. Man maa ikke stikke dybt i Stofferne, og i det man syr, hviler Synaalen for hvert Stik frem eller tilbage paa de to Fingre, der holde Arbejdet fast. Naar Syningen er færdig paa alle Sider, presses Arbejdet paa Vrangen med et hedt Jærn, efter først at være gjort fugtigt.

Er Klædet, hvori Lappen skal sættes, meget tykt og fast, klipper man Lappen nøjagtig saa stor som det Stykke, der er klippet ud, saa at Lappen altsaa passer ind i Hullet. Lappen lægges derpaa i Hullet med Trævl mod Trævl og sys i paa Vrangsiden med tæt ved hinanden liggende Kastesting, men uden at stikke igjennem Stofferne, saaledes at Stingene blive usynlige paa Retsiden (at stose). Vise Lappens Kanter sig paa Retsiden ved en Fure, maa der ogsaa her foretages en Syning ligesom ved den foregaaende Lap, dog maa man ikke ombøje Tøjet, men lade Hullets og Lappens Kanter støde tæt til hinanden. Efter Syningen presses Lappen.

Ved Lapning i Klæde er det ikke alene den nøjagtige Udklipning af den beskadigede Del og Tilklipning af Lappen og den smukke Syning, der giver Arbejdet et smukt Udseende; en god Presning er ogsaa en nødvendig Betingelse, for at et omhyggeligt udført Arbejde skal faa et godt Udseende.

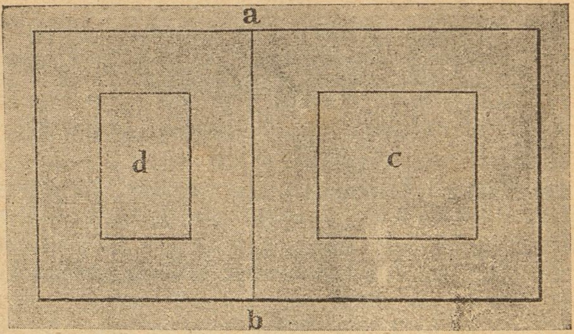

Tegn. 5.

Tegn. 5 viser et Øvelsesstykke i Klæde. Linjen a b er en almindelig Sammensyning. Lappen c er syet i med Stikkesting og randereret paa Retsiden, medens Lappen d er syet i med Kastesting (stoset). I Stedet for at kante eller sømme Øvelsesstykket, sys en Række Knaphulssting — med et lille aabent Rum imellem hver 2 Sting — over Trævlen paa alle 4 Sider.

Musikelskerne.

Drengen, han fløjter paa Pilepind,
Tonerne hviner i Øret ind,
Pigen lytter med Fryd i Øje,
Ak, hvor lidt kan et Barn fornøje.

Bliver I store en Gang, I smaa,
da kan vel ikke saa lidt forslaa;
men om I saa hør' Musik af Gade
bli'r I nok knap saa sjæleglade!

Ingen Sammenligning.

Peter: „Æh! æh, æh, æh, aa, æhæhæh!"

Moderen: „Nu skal du være en stor Dreng, Peter! og ikke græde hver Morgen, fordi du bliver vasket. Se til Poppedrengen! han græder ikke, han er meget artigere end du."

Peter: „Ja, æh—æh! han bliver heller inte vasket!"

Smaafuglenes Jul.

Af H. N. Egebjerg.

Det var en haard Vinter, det Aar. Sneen laa alentyk paa Ager og Eng; Frosten havde alt for længe siden knuget Jorden med sin kolde Haand, og lagt sit Tæppe, det haarde Istæppe, paa Søer og Damme, selv Havet var frosset til. Det var en haard Tid for de stakkels Fugle, ikke et Frøkorn var at finde, og de frøs i den lune Rede.

Saa kom Juleaften, den Aften, alle gode Børn længes efter hele Aaret om, mer end til nogen anden Aften. Den Aften begynder Julen jo, den dejlige, velsignede Jul, den gladeste Fest vi har. Juleaften skulle alle være glade, alle skulle med Fryd mindes Frelserens Fødselsdag. Børnene løb i deres bedste Stads og legede: „nu har vi Jul igjen, Julen varer ved til Paaske.“ Alt var Glæde. Lænkehunden, den store, sorte, krøllede Napoleon laa velbehageligt og gnavede i de store Kjødben, der den Aften havde overrasket ham.

Oppe under Tagskjægget sad en lille Graaspurvefamilie, Spurvefa'r, Spurvemo'r og to store, fuldvoxne Unger. De rystede af Kulde og krøb sammen hos hverandre i den inderste Krog af Reden men ikke engang her var de sikker for Frostens alt gjennemtrængende Aandepust.

„O, Moder, Moder,“ klynkede den ældste af de to Unger, jeg er saa sulten, Moder, jeg har ikke faaet en Smule Mad siden i Morges, jeg kan ikke udholde det længer, Moder, jeg dør af Sult!

„Jeg er ogsaa saa sulten,“ sagde den anden lille, „jeg har kun faaet et lille Havrekorn hele Dagen.“

„Ak, ja, kære Børn,“ sukkede Moderen, „jeg kan ikke hjælpe jer, vi maa snart omkomme, hvis ikke den gode Gud snart sender en Forandring.“

En lille Stund efter saa den ene Unge ud af Reden og fik da Øje paa Napoleons velfyldte Trug. Rask svippede den ned og strax fulgte Broderen efter. De satte sig paa Kanten af Truget og begyndte lystigt at hakke i Kjødet. Men det fik Napoleon at se; med arrigt vaf, huggede han de skarpe Tænder ud mod Fuglene, de blev bange, og trak sig hastig tilbage.

De fløj nu op til de oplyste Vinduer, og saa ind ad dem. Derinden for i Dagligstuen, sad Manden for Bordenden og spillede Julesalmer paa en Harmonika, og alle Børnene og Tjenestefolkene sad og sang med. Saa kom Husmoderen ind. Hun lagde en snehvid Dug paa Bordet, og bar Fade ind, fulde af dampende Suppe.

Folkene lagde Salmebøgerne til Side og gav sig i Færd med Suppen. Da Fadenes Indhold var mindsket alvorligt, lagdes Skeerne tilside, og Pigerne bar Fadene ud. Men nu kom det bedste af alt: to store Fade, fulde af de dejligste Æbleskiver med hvidt Sukker paa, Børnene jublede højt af Glæde og huggede strax tappert løs paa Varerne.

Alt dette saa de to Smaafugle. Deres Næb løb næsten i Vand ved Synet af alle disse Herligheder.

Mon man dog ikke giver os en lille Brødsmule, tænkte de.

Men Maden toges af Bordet, og Folkene begyndte at more sig med alle Slags. De smaa Fugle blev ved at sidde ved Vinduet og vente, men ingen tænkte paa dem. Og da saa Lysene slukkedes og Folkene gik i Seng, fløj de to smaa Stakler atter op i Reden, hvor de krøb sammen, lænede Hovedet op mod hinanden og peb saa ynkelig, til de endelig sov ind.

Næste Dag var det et ualmindeligt smukt Vejr. Solen skinnede saa klart, at det var en Lyst. De smaa Fugle vaagnede ikke, førend Solen kastede sine Straaler ind i Reden til dem. Da fløj de ud, men ikke, som forhen, muntert kvidrende; nej, de kraftesløse Vinger formaaede neppe at bære den udsultede Krop.

De fløj om bag Gaarden til Møddingen, for om muligt der at finde et lille Korn Føde. Men — hvilken glædelig Overraskelse ventede dem her: Paa en høj Stang sad et stort, dejligt Havreneg, saa indbydende saa smukt. I en Hast fløj Fuglene op til deres Moder, der sad paa Taget inde i Gaarden. Hæsblæsende raabte de begge paa en Gang: „Mo'r Fa'r! kom, kom! I skal bare se, her er et stort Havreneg herudenfor helt fuldt af Kjærner! kom, Mo'r, kom strax med herud!" og væk var de igjen. De gamle Spurve kunde ikke rigtig forstaa Ungernes Jubel, men dog fulgte de med. Det kan nok være, der blev Glæde, da de saa Neget, de gav dem strax ifærd med det. Da kom en gammel Krage og satte sig i et Træ et lille Stykke derfra.

„I Narre, I Narre!" skreg den hæs, „kan I ikke forstaa, at

de onde Mennesker har stillet dette op blot for at skyde jer! Disse Menneskerne er saa onde — onde, onde, onde!"

„Onde — onde — onde," skreg et Par andre Krager, der var kommen til.

De gamle Spurve blev strax ængstelige og fløj op paa Taget, hvor de sad og saa saa sørgmodig ned paa Neget.

Da fik de at se, hvorledes de smaa Børn saa saa mildt op til dem og raabte: „Kom, kun, søde Smaafugle, kom kun og vi vil ikke gjøre jer Fortræd!"

Da blev Spurvene saa trygge, de fløj omkring og hentede alle Spurvene i Nabolavet, og da kort efter Julekloffens milde Tone klang ud i den blaa Luft, sad der en stor Flok af muntre Fugle i Neget og førte den lystigste Kvidder med hverandre. Men lige oppe i Toppen, sad vore to smaa og nippede nok saa fornøjet til Havren.

Alle Børnene stod et lille Stykke derfra og sang saa højt og smukt og Fuglene sang med, saa det hele smeltede sammen til den dejlige Julesang:

Glæden er Jordens Gjæst i Dag
med Himmelkongen den lille,
du fattige Spurv, flyv ned fra Tag
med Duen til Julegilde!
Dans lille Barn paa Moders Skjød
en dejlig Dag er oprunden:
I Dag blev vor kjære Frelser fød
og Paradisveien funden.

Til Husmoderen.

I ethvert velordnet Hus inddeles Tiden altid saaledes, at enhver daglig Gjerning fra Morgenstunden har sin bestemte Tid, hvorpaa den skal udføres, og denne Regel maa gjælde for alle; thi de nødvendige daglige Sysler skulle jo gjøres, men det er ikke nok, at Arbejdet bliver gjort, enhver Gjerning bør udføres i rette Tid, og dette kan ikke ske uden forudgaaende Tænkning og Beregning. Hvad de almindelige daglige Gjerninger angaar, kan det i Reglen være tilstrækkeligt at overtænke dem een eller to Dage i Forvejen, og da tale med sin Medhjælper om, hvad det er, man vil have udrettet. Men Husmoderens Hukommelse kan slaa fejl, ofte tager man fejl af Dag og Dato; derfor burde enhver Husmoder for Nemheds Skyld kjøbe sig en Almanak, hvori der er indbunden hvide Blade for hver Maaned til at skrive Bemærkninger paa, en saadan Almanak kan faaes for 35 Øre. Forestaar der nu mange forskjellige Arbejder i den nærmeste Fremtid, saa tager man denne lille Huskebog frem, beregner og inddeler efter Dato sit Arbejde og nedskriver ved de forskjellige Datoer, hvad det er, man har tænkt sig at ville udrette den Dag; naar Dagens Syssel forud er vel overvejet, handler man sikrere og Arbejdet gaar lettere fra Haanden.

Paa de hvide Blade i Almanakken kan der desuden gjøres mange andre Optegnelser, som igjen kunne komme til Nytte eller tjene til Sammenligning i de kommende Aar.

Et gammelt Ordsprog siger: „Morgenstund har Guld i Mund", og dette har i mere end een Henseende en dyb Betydning. Man bør staa saa tidlig op, at der, før man begynder paa sin egentlige Morgengjerning, kan blive Tid til at vaske Ansigt, Hals og Ryg med koldt Vand, sætte sit Haar og klæde sig efter Dagens Arbejde, tarveligt og hensigtsmæssig. (Væn Børnene til det samme fra smaa af!) Luk dernæst Vinduerne op og skaf frisk Luft ind alle Vegne, hvor det kan lade sig gjøre.

Vi gaa nu efter disse indskudte Bemærkninger igjen over til Dagens Gjerning. Efter sin personlige Pleje begynder man paa, hvad der ellers forefalder i Huset: Tillavning af Davren, Malk-

ning, Rengjøring, Kjærning o. s. v. Har man først vænnet sig til at faa alt i den rette Gænge fra Morgenstunden, saa vil det hele Husvæsen gaa med Lethed og Glæde. Det er af stor Betydning, at alt gaaende Arbejde, saa vidt mulig, udføres om Formiddagen, for at der ogsaa kan blive Tid til overs til Husflid — siddende Haandgjerning — saa at man ikke skal blive nødt til at kjøbe alt, eller lade Haandarbejdet gjøre uden for Huset. Her gjælder det: „Tid er Penge".

Endnu en Hovedregel maa indskærpes; Man bør aldrig lade Folkene vente paa noget af det, de skal have; thi at lade dem vente vil altid forsinke dem i Udførelsen af deres Arbejde og deraf opstaar let Ubehageligheder. At enhvers Arbejde bliver ordnet med fornuftig Omtanke, giver altid en velgjørende Tilfredshed og Ro i Huset, som ogsaa meddeler sig til de mere udvendige Forhold. Enhver i Huset maa kjende sine Pligters Omraade og være ansvarlig for deres Opfyldelse. Hvor enhver Ting har sit bestemte Sted og sin bestemte Tid, spares baade Tid og Penge.

Raad imod muligt indtrædende Uheld ved Brygning.

Agtpaagivenhed og Renlighed fjærne Uheld, men det modsatte fremkalder dem. Er de imidlertid en Gang indtrufne, maa man søge at raade Bod derpaa.

a. Naar Urten har „kastet sig" — er bleven sur —, medens den stod paa Tapkarret, da har den antaget en hvidgul Farve. I dette Tilfælde kan man tage $1/4$ Pd. Humle mer til hver Tønde Urt, og naar det koger, komme 10 Kvint tvekulsur Natron deri, lade den koge godt og borttage alt det Skum, som kommer op, afsvale Urten hurtig og sætte god Gjær til den.

b. Naar Urten har kastet sig, efter at den har kogt, saa vel som hvis den har kastet sig, medens den stod i Gjæringskarrene, efter at Gjæren er tilsat, da maa den ikke koges oftere, men man kan koge noget stærk Humleurt, og naar den er kold, komme den i Øllet — omtrent $3/4$ Pd. Humle til 2 Tdr. Øl. Naar Øllet skal tappes i enten Ølkanderne eller Øllejlerne, kan man komme lidt tvekulsur Natron deri; dette i Forbindelse med Humleurten mildner Syren. Til næste Brygning maa Karrene underkastes den

9*

Rensning og Udskoldning som kræves for sure Kar og Tønder. Man maa anskaffe ny og frisk Gjær til at sætte til Urten, for at den næste Brygning ikke ogsaa skal blive sur.

c. Naar Øllet efter at være afgjæret viser sig at være uklart, kan det dog alligevel smage ret godt, men jo længere det skal ligge, jo daarligere bliver det. Grunden hertil er i Reglen denne, at Malten enten har været malet for fin, eller at Tapkarret ikke har været strøet tilstrækkeligt med Halm, da det er igjennem Halmen og Halmbaandene omkring Tapstangen, Urten bliver klaret. Fejlen kan dog ogsaa ligge i, at der er bleven brugt for meget usigtet Rugmel (lidt skader ikke) mellem Malten, deraf bliver Urten mere sød, men bruges der for meget, sætter Melet ligesom en Jævning paa Øllet, hvoraf det omsider bliver flovt. Man kan med større Held blande Malten med Byg; 3 Skpr. Malt og 1 Skp. Byg knust og mæsket sammen, giver 2 Tønder udmærket godt Husholdningsøl

d. Naar Urten ikke har gjæret om Morgenen, efter at der er sat Gjær til den forudgaaende Aften, kan det dels ligge i, at Malten er mæsket med for hedt Vand, dels at Gjæren har været daarlig, frossen eller paa anden Maade taget Skade eller ikke været behandlet rigtig.

* * *

Ovenstaaende er et Par Prøvestykker af

„Husvennen"s Koge- og Mælkeribog.

Fuldstændig Vejledning til al Husgjerning for Husmødre af Bondestanden

af

Nielsine Nielsen,

Forf. af „Den erfarne Husmoder".

Denne fortrinlige Bog, der er **en ypperlig Raadgiver** for enhver ung Kone og Pige, koster 1 Kr. 50 Ø., men enhver Holder af „Husvennen" kan faa Bogen for $1/3$ af Prisen ved at indsende 50 Øre til

A. C. Roms Forlagsforretning,

Jærnbanegade 5. Kjøbenhavn V.

Et Par Breve.

Fra en Tjenestepige til sin Moder.

Østrup, den 10de Maj 18..

Kjære Moder!

Nu har jeg været i min ny Tjeneste i en halv Snes Dage og kan altsaa nu begynde at skjønne, hvordan her er at være. Jeg kan da glæde dig med at fortælle, at jeg befinder mig næsten, som jeg laa hjemme i min egen Moders Dragkisteskuffe. Manden og Konen ere nogle rigtige Stadsfolk, og Sønnen og Døtrene behandle mig, som om jeg havde hørt til Flokken alle mine Dage. Det er ingen Sag at tjene, naar man kan have det paa den Led. Men du kan tro, jeg er ogsaa flink, at jeg selv skal sige det. Jeg bruger Hænder og Ben den hele udslagne Dag og søger at gjøre Gavn, saa godt jeg kan, i alle Kroge. Snart farer jeg afsted med Mælkespanden, snart kjører jeg omkring med Sleven i Grødgryden eller tumler med Lagen og Kropstykker i Vaskebaljen. Naar man har faaet et Par rappe Lapper og lidt Omløb i Panden, samt en god Vilje til at tage fat, saa kan man nok sætte en Del til Side. Du kan tro, kjære Moder, at jeg er glad for, at du har lært mig noget, mens jeg var hjemme. Jeg kan mærke, at det nu kommer igjen paa mange Maader. Konen troede ikke, at jeg forstod mig paa fin Vask, men i Gaar stivede og strøg jeg 8 Kraver og en hel Bunke Flipper, Manchetter og Strimler, og det hele var saa blankt og nydeligt, at vor Mo'r af bare Glæde over min Dygtighed forærede mig et helt nyt Hovedtørklæde.

Om alt gaar vel, bener jeg af hjem paa Søndag fire Uger og skal da fortælle dig noget mere om de rare Folk, jeg er kommen hos. Hils Fader mange Gange, ligeledes Broder Hvidtop og Munter og Pirres.

Din hengivne Datter

Ane.

Fra en Tjenestekarl til Hjemmet.

Lendrup, den 12te Decbr. 18..

Gode Forældre!

I længes vel efter at høre, hvorledes jeg har det, og jeg vil derfor nu give et lille Kvæk fra mig. Jeg er da ved Helsen og kan godt arbejde og ogsaa godt faa Mad, naar jeg bare kunde faa saa meget, som jeg kan spise; men vor Mo'r er farlig knap med Føden, især med Tørmaden. Ellers skal jeg ikke klage over Maden. Manden er meget skikkelig, men han har ikke ret meget at sige her i Huset, da det er Konen, der holder Tømmerne. Hun er et farligt Fruentimmer til at slaa til Side og gjøre ved. Jeg vilde saa gjærne sidde og pille lidt med mine Børster og Kurve om Aftenen for at faa Tiden til at gaa paa en nyttig og god Maade og for at tjene et Par Øre uden om; men Konen vil ikke vide af „det Svineri" at sige inde i Stuen, siger hun, og derfor maa jeg sidde ved et Lys ude i mit Kammer; men jeg kan ikke nære mig der ude i denne Kulde, og derfor har jeg rent maattet lægge mit kjære Aftenarbejde paa Hylden. Den anden Karl og Husbonden gjør ogsaa Nar af min Husflid og frister mig hver anden Aften til at gaa med ned hos Høkeren, hvor der gjærne sidder en fire fem Svampe og drikker og tærsker i Kortene den halve Nat; men den Slags Kommers holder jeg mig for god til. Jeg har meldt mig ind i Lendrup Sogns Læseforening og er rigtig glad for de mange gode Bøger, jeg faar derfra. Somme Tider læser jeg lidt højt om Aftenen, og det synes vor Mo'r nok om. Det kan ogsaa være meget nyttigt og godt med Læsningen, men jeg for mit Vedkommende har fuldt saa megen Lyst til Husfliden. Bare jeg kunde faa en god Tjeneste, hvor jeg kunde faa Lov at øve den rigtig i min Fritid. Mon ikke Niels Nielsen i Dybe skulde have Brug for mig til Foraaret, naar Sønnen rejser i Tjenesten. I kunde dog gjærne høre ad. Jeg havde ogsaa stor Lyst til at komme hen paa en Egn, hvor der var en Skytteforening og Sammenkomster med Foredrag og Sang om Vinteren. Det er der slet ikke noget af her i Lendrup. Tiden

gaar her bare med Slid og Slæb og Drik og Bras, og det er til at blive kjed af i Længden.

Nu hilses I mange Gange fra

Eders hengivne Søn

Anders Andersen.

Foranstaaende Breve ere tagne af den gjennem N. C. Roms Forlagsforretning udkomne

Hver Mands Brev- og Formularbog.

Skjønt vi i Forvejen har en Overflødighed af Brev- og Formularbøger, tror jeg dog som samvittighedsfuld Anmelder at turde sige, at denne Bog „afhjælper et længe følt Savn", i det den fremtræder i en Skikkelse, der gjør den langt mere brugbar i Menigmands Haand end alle tidligere udkomne Bøger af denne Art. Medens man ellers i Brev og Formularbøger møder et mer eller mindre skruet Sprog med allehaande kunstige og opstyltede Vendinger, samt en Række juridiske Opsatser i en knudret, gammeldags Kancellistil, der klinger uforstaaelig for Menigmand, søger denne Bog sit væsentlige Fortrin i **jævn, sund folkelig Stil**, der er i saa nær Overensstemmelse med Menigmands Følelsesliv og Tænkesæt som mulig, og som derfor kan tages i Pennen af enhver, der blot nogenlunde har lært at omgaas med Pen og Papir. Bogen, der indledes med nogle almindelige **Regler for Brevskrivning og Tegnsætning**, og indeholder en Række **Familiebreve af alle Arter, Kjærlighedsbreve og Svar, forskjellige Henvendelser og Anmodninger, Anbefalinger, Bekjendtgjørelser og Annoncer i Aviserne, Regninger og Kvitteringer, Klager og andre Skrivelser til Sogneraad, Amtsraad, Præster** osv., **Vejledning til Affattelsen af de almindeligst forekommende juridiske Dokumenter** og slutter med **en alfabetisk ordnet Fortegnelse over de Titler, som Rangspersoner og højere staaende og betitlede Personer kan gjøre Krav paa.** For Bondestanden vil Bogen være af særlig Betydning ved sit rige Udvalg af allehaande Skrivelser til kommunale Myndigheder, angaaende Skatte- og Vejvæsen, Vandløbs- og Hegnsspørgsmaal, Tyendesager, Snekastningsarbejder osv. I denne Retning tør man dristig udtale, at **ingen tidligere udkommen Brevbog har afgivet en saa paalidelig og omfattende Vejledning som den, der findes i nærværende Bog** (Pris 1,50 indb.). —n.

Hvorledes indretter man det mest formaalstjenligt for sit Fjerkræ?

Man maa først og fremmest tage Sagen praktisk og navnlig tage alle stedlige Forhold i Betragtning ved Valg af Plads, Beliggenhed, Materiale, Bygningsmaade osv.

Hvad Dyrene behøve for at befinde sig vel, er:

1. Et lunt, godt ventileret Rum, frit for Træk og Fugtighed, til Natteophold. Grundmur er at foretrække, men Bindingsværk eller Træ alene kan gjøre god Fyldest. I sidste Fald er det heldigt for Lunhedens Skyld, om der indenfor Ydermuren kan opføres en Bræddevæg i 2—3 Tommers Afstand fra Ydermuren, og Mellemrummet mellem Yder- og Indervæg fyldes med Grus eller et andet bekvemt Materiale, som Savsmul, Tørvesmul eller lignende. Døre og Vinduer — de sidste maa helst vende mod Øst eller Syd — bør ikke tillade Træk.

Øverst i Rummet, der helst ikke maa være synderlig mere end mandshøjt og af passende Omfang for det holdte Antal Dyr — omtrent 2 □ Fod pr. Høne — bør der være et Lufthul eller Vindue til at aabne, og dette bør holdes aabent hele Dagen og i den varme Aarstid tillige om Natten, og Aabningen bør da, til Beskyttelse mod Rovdyr, være forsynet med et Gitter af Staaltraadsnet. For neden, helst umiddelbart ved Jorden, anbringes et Ud- og Indgangshul passende stort og forsynet med Skodde eller Dør, der holdes lukket om Natten. Om Sommeren kan ogsaa denne Aabning for Luftfornyelsens Skyld være forsynet med et Gitter eller Traadvævslukke. Hvis Dør og Vinduer i Hønsehuset staa aabne hele Dagen, er et saadant Lukke i Steden for Skodden dog overflødigt, især naar Husets, som det bør, jævnlig renses og hver Morgen bestrøs med vel findelt Tørvesmul, Gibsmel eller et andet Stof, som kan opsuge eller binde Gødningens værdifulde Kvælstof i Form af Ammoniak og forebygge Udvikling af ubehagelig og skadelig Luft.

Hønsehusets indre Vægge bør med nogle Maaneders Mellemrum kalkes, og det er heldigt i Kalkmælken at blande lidt Karbol

til Forebyggelse eller Ødelæggelse af Utøj: Midder, Hønselus osv. — karbolsur Kalk i Støvform er i samme Øjemed fortrinlig. Til Fremstilling af samme lader man 2 Skpr. brændt Kalk læske sig i Luften, sigter Massen, tager omtrent 1 Pot fuld af samme, hvorpaa gydes 1 Pægl raa Karbolsyre, blander dette godt og føjer det derpaa til Massen af Kalkstøvet. Den derved dannede karbolsure Kalk er en Ødelæggelse for alt for Dyrene skadeligt Utøj. Med en Puster eller ved at kastes med Haanden paa Gulv, Vægge og i Sprækker (hvilke sidste helst ikke skulde findes i Hønsehuse) ville de plagende Snyltere forsvinde. Man har forskjellige Midler i samme Øjemed, men for Husmanden og Smaakaarsfolk i det hele kommer det an paa altid at holde Udgiftskontoen i stramme Tøjler. De bedst mulige Resultater ved de simpleste og billigste Midler maa være det stadige Løsen.

Siddestængerne i Hønsehuset bør have en vandret og ikke skraa Stilling indbyrdes (d. v. s. ikke være trappeformigt anbragt) for at undgaa den bekjendte Strid om de øverste Pladser. De maa helst ligge løst i en Fals for let at kunne aftages under Rengjøringen, være mindst 2 Tommer i Tværmaal og ikke være højere end omtrent 18 Tommer fra Gulvet. Dette sidste maa helst være af Beton eller faststampet Ler som et Ladegulv, for at hindre Rotter og andre Rovdyr fra at trænge ind, og helst være belagt med tørre, sammenpløjede Brædder for Lunhedens Skyld. Gulvet beströs med Tørvesmul, Vejstøv, Sand eller lignende, og hver Morgen paadrysses lidt Gibsmel eller andet Ammoniak bindende Emne som tidligere anført.

Hvis man ikke har et tørt Skur, en Vognport eller lignende, hvor Dyrene kunne søge Tilflugt i ondt Vejr, helst med Adgang for Solen, og hvor de altid kunne have en Dynge Sand, Kalkgrus, tør Jord eller Tørvesmul og Aske at skrabe og boltre sig i, bør Hønsehuset være saa rummeligt, at det ved et Skillerum kan deles i 2 Dele: et mindre Rum, tilstrækkelig stort for Hønsene at overnatte i, og et 2—3 Gange saa stort, meget lyst Rum foran til Ophold for Dyrene om Dagen i fugtigt og strengt Vejr. Her bør saa den nylig nævnte Støv og Grusdynge osv. samt Hønsederne, der forsynes med jævnlig fornyet kort, blød Halm eller Hø have deres Plads og Fodringen finde Sted.

Et heldigt Fjerkræhold kræver megen Omtanke og Omhu, og den rette Interesse for Sagen udvikler netop i høj Grad disse i alle Forhold, især for Smaafolk, værdifulde Egenskaber. Ved om-

hyggelig Pasning kan der med smaa Midler udrettes forholdsvis store Ting. Hos mig selv er der i somme Aaringer opdrættet flere Hundrede trivelige Kyllinger uden andet Husly end nogle store Pakkasser med nogle Brædder og Læderstropper som Dør, anbragte i en Haandevending.

2. Ubegrænset Frihed for Hønsene, paa hvilke her nærmest tænkes, til at løbe rundt mellem Buske eller langs Grøfter og Hegn, paa Kornstubbe og Mødding, er ubetinget at foretrække. Baade finde Dyrene derved i en stor Del af Aaret megen forskjelligartet Næring og sund Bevægelse, og Pasningen indskrænkes til det mindst mulige.

Ved god Pleje, forstandig Fodring og Opmærksomhed for Dyrenes stadige Velvære, ved jævnlig at tilkaste dem mellem Hovedmaaltiderne snart en snart en anden Lækkerbid og særligt saadant, som kan give dem Sysselsættelse, kan der opnaas udmærkede Resultater, selv paa en temmelig indskrænket Plads, og Pasningen kan være saa fuldkommen, at Dyrenes Velbefindende og Nyttevdelse intet lader tilbage at ønske.

Foranstaaende er taget af Bogen

Praktisk Vejledning til Fjerkræavl

eller

Vink for Fjerkrævenner

af den anerkjendte Fjerkræopdrætter

J. Pedersen-Bjerregaard.

Denne fortrinlige lille Bog, som ikke bør savnes i noget Hus, hvor der holdes Høns og andet Fjerkræ, koster kun 1 Krone og faas i alle Boglader.

N. C. Roms Forlagsforretning,

Jærnbanegade 5. Kjøbenhavn V.

Om Frugthavers Anlæg og Pleje.

Under denne Titel har den bekjendte fynske Gaardmand **N. Rasmussen-Søkilde** skrevet en lille yderst letfattelig og praktisk Bog for Landmænd og Bønder. Til Havedyrkningens Fremme skal vi her, med Forfatterens Minde, aftrykke følgende af hans Indledning til Bogen, som vi vilde ønske, at ret mange af vore Læsere vilde lægge sig paa Sinde:

Du danske friske Strand,
hvor Oltids Kæmpegrave
staar mellem Æblegaard og Humlehave.

Saaledes sang man i vor Barndom og i vore Fædres Tid; men Kæmpegravene og Abildgaardene svinde mere og mere bort, selv i de gamle, rige Frugtegne, som paa Als, vedligeholder man ikke Frugthaverne, som de fortjene. Vore Forfædre, som levede for mere end hundrede Aar siden under Stavnsbaandets og Hoveriets Trængsler, de plantede og podede langt flere Frugttræer end den senere Slægt, der levede og virkede under friere Forhold. Opmærksomheden vendte sig mere fra Haven til Marken, til Udgrøftning, til Stenbrydning, Mergel og Brak for igjennem Salg af Korn at samle Penge.

Kornhandelen gjør ikke Landmanden rig. Det er igjennem en velnæret Kvægbesætning og andre Biindtægter, at vi maa søge en Støtte. Haven skulde ikke alene bringe os mange Behageligheder, men mange Fordele og i mange Tilfælde gode Indtægter. De Penge, der vindes ved Salg af Frugt, Humle og andre let afsættelige Produkter, ere ikke at kaste Vrag paa. Derfor maa vi plante og pleje Plantningen godt.

Naar man vil anlægge en Frugthave saadan, at den kan blive til Gavn og Glæde baade for os selv og vore Børn, saa maa man aldrig tænke paa at rydde de gamle Træer for at plante nye paa samme Sted, thi det duer slet ikke. Den Jord, der maaske i flere hundrede Aar har afgivet Næring for Frugttræer,

vil i de fleste Tilfælde være saa udpint for Næringsstoffer af den Art, at det ikke kan gaa atter at plante unge Træer i de gamles Sted. Vil man derfor anlægge en ny Frugthave, saa maa man anlægge den paa et helt andet Sted udenfor den gamle Have, helst med en svag Helding mod Øst, Sydost eller Syd, og saa maa Jorden allerførst kulegraves og kultiveres og det nødvendige Læ skaffes tilveje. Er det god lermuldet Jord, der holder paa den for enhver Plantevæxt nødvendige Fugtighed uden at lide af Grundvand eller Surhed, saa kan man næsten plante alt, hvad man vil: Træer og Buske, Urter og Blomster; det vil i Reglen ved en god Pleje og Behandling lykkes godt.

Som en lille Prøve af Bogens Indhold aftrykke vi her følgende Vejledning til Plantning af

Humle.

Har man en almindelig god Jord med tilstrækkeligt Læ for Nord og Vest, vil man med Fordel kunne anlægge en Humlehave, enten det saa er ved Siden af Frugthaven eller i en indfredet Skovhave. Jorden maa i saa Fald kulegraves om Efteraaret for atter at graves og rives om Foraaret som anden Havejord, hvorefter Planterækkerne afsættes ved Hjælp af Snor og Pæle 2 a $2^1/_2$ Alen i Forbundt imellem hver. Efter at Stykket er afpælet graves nu 1 Fod lange og 1 Fod dybe Huller og i hvert af disse lægges en Skovfuld gammel vel udbrændt Gødning blandet med Jord og atter et Par Tommer løs Jord oven paa. I en skraa Retning op mod Pælen lægges nu 2—3 kraftige Humleplanter, som dækkes med Jord der trædes til med en let Fod. Det første Aar behøves kun tynde Kæppe, senere maa man anskaffe ordentlige Stænger, til hvilke Humlen bindes med Bast, ligesom Pladsen maa hakkes eller graves og holdes ren om Sommeren for Græs og Ukrudt. Efter at Humlen er indhøstet og Stængerne lagt til Side er det godt at dække Pladsen med et Lag Boghvedehalm og hvert andet Aar at give den et Tilskud af Gødning.

Om Tørring og Konservering af Frugt.

Af N. Rasmussen-Sokilde.

Danmark har vel ikke saa faa rige Frugthaver, men burde have langt flere, thi de mindre Jordbrugere kunde hente langt større Fordele af deres Haver end hidtil.

Yder Frugthaven i gunstige Aar sin rige Velsignelse, saa hører man imidlertid ofte Klager over, at Frugten ikke kan sælges, i det mindste ikke til Priser, der lønner Nedplukningen. De lave Priser i gode Frugtaar har dog for en Del sin Grund i, at man i Almindelighed ikke sorterer Frugten med den tilbørlige Omhu. Sælger man kun den skjønneste og bedste Frugt, vil man have større Udsigt til at opnaa gode Priser for Bordfrugt, dels i de større Byer her i Landet og dels i England, medens man med lige saa stor Fordel kan afbenytte den mindre gode i Husholdningen, til Tørring, Most eller Vin, der endog bliver holdbarere og mere aromatisk af den mindre Frugt, fordi den i Forhold har mere Skal, og denne netop indeholder Aromaen og Garvesyren.

Der gaar, efter hvad der oplyses, aarlig en otte Millioner Kroner ud af Landet til Vin og tørret Frugt. Vi kunde spare, eller rettere selv tjene, adskillige af disse Millioner, naar vi selv vilde tilvirke vore Drikkevarer af Havens Frugter og selv sylte, tørre, henkoge eller paa anden Maade konservere al den Frugt, vi ikke med Fordel kan sælge i frisk afplukket Tilstand. Og vi kan spare endnu flere Penge her i Landet, naar Frugtdyrkningen en Gang er fremmet saa meget, at det kan lønne sig at oprette en Fabrik eller Tilvirkningsanstalt i det større for slige indenlandske Frembringelser, der, tilvirket paa den rette Maade, i mange Henseender maa sættes højt over meget af det, der indføres udenlands fra og betales dyrt i Forhold til den virkelige Værdi. Det gjælder navnlig om Vinen, den „Vin", der ikke har stort mere end Navnet tilfælles med den ægte Druevin, som vi kunde og burde erstatte med Tilvirkningen af vore egne Frugter.

Vi kjender jo alle mere eller mindre til at konservere Frugt, men som oftest sker dette paa en ufuldstændig og uheldig Maade.

Vil man f. Ex. tørre Æbler, Pærer eller Blommer, kaster man dem ofte lige ind i Bagerovnen og lader Frugten passe sig selv, hvorved man kun opnaar et daarligt Resultat. Al øvrig Anvendelse af Frugten, med Undtagelse af den Bærfrugt, der koges til Saft og hensættes til Brug i Husholdningen, er som oftest en ubekjendt Sag.

Forf. har, for at fremme en fordelagtig Benyttelse af Frugten til Husholdningsbrug Aaret rundt udgivet den lille Bog

Vejledning i Anvendelse af Frugt

ved Tørring og Henkogning

samt til

Brygning af Most og Frugtvine

50 Øre

(N. C. Roms Forlagsforretning),

som vi anbefale alle vore Læserinder at anskaffe sig.

Som en Mundsmag paa Bogens Indhold fremsætte vi følgende Stykke om

Frugtmos.

Med Hensyn til at anvende Frugt i Husholdningen, da staar vi her i Danmark langt tilbage for Tyskerne. Der er endogsaa de Steder her i Landet, hvor Folk ikke vil vide af, at man kommer tørrede Æbler paa sød Suppe!

I Tyskland anvender og konserverer man alle Sorter Træfrugt paa mange forskjellige Maader, og man sætter især stor Pris paa at tilvirke Frugtmos, hvorved en stor Mængde Frugt kan opbevares og konserveres i meget lang Tid og yder saaledes en meget god og gavnlig Viret.

Tilvirkning af Frugtmos i Tyskland sker paa mange forskjellige Maader, og vi skal meddele et Par af Dr. Lucas's Opskrifter i saa Henseende:

En af de simpleste er den, som i Hohenheim er anvendt i en Menneskealder efter en større Maalestok og lige indtil Nutiden har staaet sin Prøve.

Man knuser bittersøde Pærer og afpresser Mosten, som derefter bliver indkogt til en Tredjedel af sit Rumfang, skummet og

afkølet. Hertil er næsten alle Mostpærer tjenlige. Den afkølede Pæremost bliver siet igjennem et fint Flonelsklæde, medens der imidlertid koges et lige saa stort Rumfang Æbler, som der var Pærer. Disse Æbler koges møre i en Kjedel, hvori der kun er en ringe Del Vand. De mørkogte Æbler bliver nu ved Hjælp af en lille, stiv Kost drevne igjennem et Sold, for at skille Æblemosen fra Skaller og Kjærnehuse, hvorefter man helder Æblerne tillige med den indkogte og filtrerede Pæresaft i en Kjedel, hvori begge Dele koges under bestandig Omrøren og Afskumning af de sammenløbne æggehvideagtige Bestanddele, indtil Massen bliver hængende ved Skeen i større Klumper, og det hele ved Afkølingen har en fast Dejs Tykkelse. En lille Tilsætning af Citronskal, Kanel og Kryddernelliker forhøjer Velsmagen. Medens den endnu er varm, bliver Mosen fyldt paa Stenkrukker, der efter Paafyldningen sættes ind i en varm Ovn, for at der kan danne sig en Skorpe, hvorved den saaledes henkogte Frugtmos, opbevaret paa et tørt Sted, kan holde sig længe.

En meget fin Slags Frugtmos er den saakaldte „Apfelkraut" (Æblesødt). Ved Tilberedningen af denne bliver der blandet Runkelroer eller Sukkerroer med Frugten, hvorved Produktet faar et gulagtigt, næsten gjennemsigtigt Udseende. Tilvirkningen sker paa følgende Maade: Halvdelen Æbler og Halvdelen Sukkerroer bliver, hver Del for sig, kogte næsten møre, afsiede og tilsammen lagte i Presse og Saften presset fra. Denne søde Saft koges nu til en ny Gele, som saaledes gjemmes til Brug i Husholdningen. I Steden for Æbler kan man ogsaa tage Pærer.

I Thüringen og Sachsen sætter man særlig Pris paa en Slags Æblemos, til hvilken der i Steden for Runkelroesaft sættes Saften af Gulerødder, og som i Særdeleshed er yndet af Børn. Til denne Mos bliver Gulerødderne kogte, stampede itu og udpressede, hvorefter Saften afdampes noget og skummes. Derefter skræller man Æbler, skærer dem smaat og koger dem i denne Saft, indtil det hele er bleven saa tykt som Sirup.

Mest yndet til Husholdningsbrug og tillige en søgt Handelsvare er dog Sveskemos, der i Thüringen findes næsten i enhver Husholdning. Den tillaves paa følgende Maade:

Af de fuldstændig modne, ved Stilken noget indskrumpne Sveskeblommer bliver Stenene udtagne, hvorefter de koges under stadig Omrøren til en Slags Vælling, som derefter ved Hjælp af

en lille, stiv Kost drives igjennem et Sold, hvorved alle Skaller bliver fjærnede. Derpaa fyldes Produktet atter i Kjedlen, og med Tilsætning af nogle Valnødder (hvis Skal endnu er grøn), Ingefær og Krydderneliker koges det saa længe, til det bliver en grødagtig Masse, der opbevares i Stenkrukker Aaret om til Brug i Husholdningen.

Ogsaa Kirsebær, især de søde, anvendes til Frugtmos, og af den frisk afpressede Pæremost indkoges under jævnlig Skumning en meget god Frugtsirup til Brug i Husholdningen.

Den første

ABC.

Det hænder ofte, at naar Forældre skal kjøbe den første ABC. til deres Børn, falder Valget paa den billigste, de kan faa. „Den er jo god nok til at begynde med". Men det billigste, der findes i denne Retning, er ofte noget **grænseløs slet Tøjeri,** som forkvakler Børnenes første Læseøvelser og volder Lærerne baade Ærgrelse og Bryderi senere.

Undersøgelser over, hvad der i Boghandelen bliver budt af „billige" ABC'er, viste en saadan Samling Elendigheder (for en Del af **tysk** Oprindelse med kolorerede Billeder), og foranledigede undertegnede Forlagsforretning til Udgivelse af en ny fordringsløs, rigtig **god** dansk og **særdeles billig** ABC, der fuldtud kan konkurrere med det allerbilligste, men dog er af et korrekt, jævnt fremskridende og fornøjeligt Indhold for Barnet.

Forældre bør kjøbe denne, hvor Billighed skal være det raadende Hensyn, i det den sælges gjennem alle Boglader hæftet i Kartonomslag forsynet med et smukt lille Farvetryksbillede paa Forsiden for kun **20 Øre.**

N. C. Roms Forlagsforretning,

Jærnbanegade 5, Kjøbenhavn V.

Sundhedsraad
for de tusind Hjem

er Navnet paa en billig Bog (80 Øre) indeholdende Grundtræk af Sundhedslæren og Raad for de almindeligst forekommende Sygdomme, alfabetisk ordnede af **Laurids Jørgensen.**

Af Forfatterens Indledning fortjener følgende at være almindelig kjendt:

„Der er i vor Tid Bestræbelser oppe, som gaar i Retning af en bedre Sundhedspleje.

I Sverrig har flere gjennem Opraab i Aviserne søgt at vække Interessen for, at Sundhedspleje blev optaget som Lærefag i Skolerne; lignende Bestemmelser kan man træffe i Norge. I England og Amerika har man forlængst i Skolerne optaget Dele af Sundhedslæren som Undervisningsfag. I disse Lande udgives flere Journaler og Tidsskrifter, som udelukkende behandler Sundheds- og Sygepleje. Norges „Sundhedsbladet“ og Sverriges „Helsovännen“ er oprindelig Efterligninger af de amerikanske „Good Health“.

Her i Landet er vi ikke kommen stort længere end til Fagblade for Læger og Hospitaler. Stiftsfysikus Trautner har rigtignok udgivet en fortrinlig lille velskreven Bog om Sundheds- og Sygepleje, og Dr. August Thormann har for nogle Aar tilbage udgivet sit fortræffelige Sundhedslexikon, men derved er det omtrent bleven; thi det Par tyske Oversættelser af Lærebøger, som ved voldsom Reklame har faaet lidt Indgang, er ikke en Gang Omtale værd, da den Nytte de gjør i ukyndiges Hænder er mere end tvivlsom.

Ved den nordiske Udstilling i Kjøbenhavn i 1888 saa det næsten ud til, som om Sundhedsplejen, der tidligere har ligget som Askepot i Køkkenkrogen, nu ligesom den virkelige Prinsesse skulde komme til Ære og Værdighed.

Nogle gaar nu saa vidt, at de betragter den som Lægevidenskabens Alfa og Omega og ikke tror en Smule paa Piller og Mixturer, hvilket de kalder Arkana, ganske af samme Slags som „Doktor“ v. Sandts og „Apotheker“ v. Brandts Elixirer og

Piller; men derimod tror de paa Videnskabens Evne til at forebygge Sygdomme; dens Kraft til at rense Jord, Vand og Luft for de Miasmer (Sygdomsspirer), der bærer den dødbringende Gift ind i vore Boliger, Næringsmidler og Klæder.

Dette være nu som det vil, saa meget er vist, at dersom Folk havde noget klarere Begreb om deres Legeme, om dets Organer og Funktioner og de Love, der behersker alt Liv, vilde Slægtens Velfærd saa vel som Samfundets og den enkeltes Vel befordres.

Man vilde da ikke saa meget søge Lægeraad for at blive helbredet, som sørge for at vedligeholde sin Sundhed.

Om Vigtigheden heraf gjør en berømt lægevidenskabelig Forfatter følgende træffende Bemærkninger:

„Du, som har Sundhed," siger han, „og ikke ved at skatte den, dig vil jeg sige, hvad den er, at du maa elske den mere, skatte den højere og stræbe at bevare den ved alvorligere og strængere Opmærksomhed og Nøjagtighed."

„Det er Sundheden, som gjør Spise og Drikke velsmagende og behageligere for dig, ellers vilde Naturens Bud at spise og drikke være en haard og slavisk Byrde."

„Det er Sundheden, som gjør din Seng behagelig og din Søvn vederkvægende, som gjør Arbejdets Bevægelse til Leg og en Spaseretur til Nydelse af Frihed."

„Det er den, som gjør din Aand frugtbar og forskjønner Naturens Gaver, gjør din Forstand skarp og din Hukommelse tro."

„Det er den, som støtter et forgængeligt Legemes Skrøbelighed og bevarer Ungdommens Friskhed, Kraft og Skjønhed, som klæder dig i Naturens rigeste Dragt og pryder dit Ansigt med den skjønneste Farve."

„Det er den, som gjør Fornøjelsen til Fornyelse og Nydelsen tiltrækkende."

„Uden den er der ingen Tilfredsstillelse i jordisk Lykke og Nydelse; thi naar Sundheden har vendt dig Ryggen, hvor er ikke Scenen forandret! Dine Glæder er forsvundne, dine Fornøjelser røvede fra dig. Søvnen, som før naaede fra Aftenen til den skjønne, straalende Dag, er nu urolig og splittet, næppe værd at regne — og Natten, som før syntes saa kort, er nu uendelig lang. Sengen synes dig haard og ubehagelig. Du vaagner ikke styrket og glad. Bevægelse er nu Slid og en Vandring besværlig som at bære en Byrde, osv."

Er dette Billede af Sundheds- og Sygdoms modsatte Vilkaar sandt, maa vi da ikke søge at bevare Sundheden ved at følge Naturens Love og søge at fjærne Hindringerne og fremme Betingelserne for vort legemlige Velvære og derved bidrage til at opnaa det, som Grækerne satte som Ideal: „En sund Sjæl i et sundt Legeme.“

Saa længe nemlig, som et Menneske lever paa Jorden, er hans Sjæl i sine Ytringer bunden til legemlige Organer; og det vil være lige saa rimeligt at vente godt Syn af et svagt og sygt Øje, som at tro, at Sjælens Ytringer kan træde sundt og kraftigt frem, naar dens Redskaber er svage eller ødelagte.

Det er sagtens i Erkjendelse heraf, at de praktiske Amerikanere ved Siden af deres Sundhedsblade har en Mænde populære Lærebøger, som t. Ex. „The Helping Hand“, „Home Hand Book of Domestic“, o. lign.

De umaadelige Oplag, som hine Bøger trykkes i, i Amerika og England, og den Interesse, hvormed de læses ogsaa i andre Lande, har foranlediget mig til i Lighed dermed at udgive Bogen **„Sundhedsraad for de tusind Hjem“**, i det jeg gaar ud fra, at hvad der er rigtigt og praktisk der, i hvert Fald ikke er helt fejlagtigt hos os, da vi i fysiologisk Henseende ikke afviger stort fra vore engelske Udflyttere eller deres Aflæggere hinsides Verdenshavet.“

Vi anbefale derfor denne Bog til Hjemmene og maatte enhver Familie følge de i denne Bog givne Anvisninger, saa vil sikkert utallige Sygdomme og de dermed forbundne Ubehageligheder, Omkostninger og Lidelser undgaas.

Dansk Familie-Bibel.

Stort Pragtværk paa over 1500 Foliosider med mellem 8 og 900 Tegninger.

Boglodepris 30 Kr., nedsat Pris 15 Kroner.

Medens i vore Dage Bøger, der ofte er af tvivlsom Værdi, udstyres paa en tiltalende Maade med fint, smukt Papir, stor, tydelig Tryk og med prægtige Billeder, er hos os „Bøgernes Bog", Den hellige Skrift ikke sjælden Stedbarn, saa at man nøjes med den i muligst simpel og prisbillig Skikkelse. Ofte nøjes man med en saa lille og smaastilet Udgave, at gamle eller svage Øjne har ondt ved at læse denne Bog. Det er imidlertid ikke alene stor, klar Tryk, men ogsaa en smuk Udstyrelse med Billeder, der ret kan gjøre en Bibel tiltrækkende, særlig som Familie-Bibel. Medens den billedløse Bibel ofte kun alt for sjælden kommer frem fra Boghylden, vil en Billed-Bibel altid have saa stor Tiltrækningskraft, ikke mindst for Ungdommen, at den tit og ofte vil komme frem til Beskuelse. Billederne medfører, at Bibelen i alle sine Bøger snart bliver kjendt og kjær, saa at man fra Ungdommen af i Ordets egentlige Forstand bliver hjemme i sin Bibel.

Dansk Familie-Bibel tør saaledes anbefales til Anskaffelse i ethvert Hus som et saare værdifuldt Middel til Opbyggelse og kristelig Oplysning. Den er trykt paa fint Papir med en overmaade klar og tydelig dansk Skrift, saa at den er let at læse. Den kaldes **Familie-Bibel**, fordi den fortjener Indgang i ethvert Hjem, og man kunde ønske, at ethvert ungt Par, der sætter Bo, maatte kunne erholde en saadan Bog til Bryllupsgave.

For at selv mindre velhavende Familier kan komme til at eje den, udbydes herved Restoplaget til 15 Kroner, en Pris der ganske overordentlig billig for et pragtfuldt Billedværk som dette, der med Hensyn til **Billedernes Mangfoldighed og Righoldighed** er **ganske enestaaende.**

N. C. Roms Forlagsforretning,
Jærnbanegade 5, Kjøbenhavn V.

Indholdsfortegnelse til
Den nye Almanak for 1890.
Tilegnet Kvinden af Anton Nielsen.

Aarets Kalender.
Markedsfortegnelse.
Hvad er Livet, af Ingvor Bondesen.
Ved Juletid, Tegning med Text.
Til Bondekonerne, af Anton Nielsen.
De første Vaardag, Tegning af Text.
Den nye Læredreng, Tegning med Text.
Den første Sorg, Fortælling af Anton Andersen.
Den narrede Mis, Tegning med Text.
Tegneløjer I og II. Tegning med Text.
Gode Raad for Hus og Hjem.
Den gamle Tegnebog, Fortælling af J. H. Guldager.
Om Bødning af Linned og Klædningsstykker, af Emilie West.
Musikelskere, Tegning med Text.
Ingen Sammenligning, Tegning med Text.

Den lille i Spejlet, Tegning med Text.
Bedstefa'rs Hue, Tegning med Text.
Gamle Hans, Fortælling af Klavs Holmbo.
Søndag Morgen, Tegning med Text.
En forsigtig og en sindig Skovgjæst, to Tegninger med Text.
Kjællinge-Ungen, Tegning med Text.
Fiskerpigen, Fortælling af Anton Nielsen, (med Billede).
Stormsang, Digt af Michael Berg, med Tegning.
Den sidste Hilsen, Skitse af Georg Aarebo.
Den første Svale, Tegning med Text.

En Kur, Skitse af Hans P. Lund.
I Knibe, Tegning med Text.
Folketro om Vejret.
En selvbuden Gjæst, Tegning med Text.
Tordenkalven, fortalt af H—D.
Gode Raad for Hus og Hjem.
I Saxen, Tegning med Text.
Opbevaring af Æg.
Ole Pilegaards Arving, Fortælling af Hans P. Lunde.
„Spids“, Digt af Peder R. Møller.
Da Bedstemo'r kom hjem, Tegning med Text.
Klædningsstykkers Vedligeholdelse.
Smaafuglenes Jul, af H. R. Egebjærg.
For Husmoderen m. v.

Husvennen,

udgivet af

N. C. Rom,

redigeret af **Bertel Elmgaard,**

har nu gjennem sexten Aar hævdet sit Ry som vort Lands **bedste Søndagsblad.** Det bringer kun god, sund Læsning: **Fortællinger** og **Romaner** af vore bedste **folkelige Forfattere, kristelige** og **opbyggelige Smaastykker,** livlige Skildringer fra fremmede Lande, fra **Historien** og **Kirkelivet,** nyttige Oplysninger for **Have, Hus** og **Hjem,** samt **en Mængde Billeder.**

Sidste Aargang har indeholdt Bidrag af følgende Forfattere: **Chr. Balling, J. Blicher, Jngv. Bondesen, Otto Borchsenius, L. Budde, N. Bøgh, Bertel Elmgaard, Holm Hansen, Emanuel Henningsen, Fr. Jungersen, Alfr. Jpsen, Jens Kamp, E. T. Kristensen, Anton Nielsen, Zakarias Nielsen, L. Schrøder, Jens Skytte, Knud Skytte, Axel Steenbuch, N. R. Søkilde, C. A. Thyregod** o. fl.

Den nye Aargang, som begynder med Oktober 1889, **vil** indeholde Bidrag af de samme og flere andre Forfattere. Der foreligger saaledes større Fortællinger af **Zakarias Nielsen** og **Henrik Pontoppidan,** to Fortællinger af **Knud Skytte,** flere Fortællinger af **C. A. Thyregod,** deriblandt en Række **Barndomserindringer,** en længere spændende Fortælling fra Hoveritiden og Herremandsvælden af **Bertel Elmgaard,** en særdeles **fængslende Smuglerhistorie** af en anset Forfatter, en yderst interessant Fortælling fra **Frederik den syvendes Ungdom** og hin Tids **Soldater-, Bonde- og Krybskyttеliv.** Dernæst kortere Fortællinger, **religiøse og opbyggelige Smaastykker,** tildels af **Matthias Claudius, O. Funcke, Leo Tolstoy, Luther, Moody, Spurgeon** o. fl.

„Husvennen" koster **kun 1 Kr. Kvartalet** og kan bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader. Bestil Bladet for et Kvartal! Hvor det først vinder Indgang, bliver det snart **Hjemmets kjæreste Gjæst,** lige velkommen med sine Fortællinger og Billeder for Store og Smaa.

N. C. Roms Forlagsforretning.

Kjøbenhavn V.

Alle anbefales at kjøbe **Folkets Almanak.** Ved sin udmærkede Udstyrelse og sit fortrinlige Indhold har **Folkets Almanak** vundet en ualmindelig Anerkjendelse som den **smukkeste, indholdsrigeste** og **fornøjeligste** blandt alle udkomne Billedalmanakker.

Folkets Almanak udkommer aarlig i fire Størrelser **til 50 Øre, 75 Øre, 1 Krone** og **1 Krone 25 Øre.**